23րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6369 — 21 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1906 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 18 ԶԻԼԿԱՏԷ 1324 — 3 Janvier 1907 — 23me année № 6369

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ" ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Ղ.րշ.
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 35 Ֆրք.
ԹՂԹԱԿՑԻ ՆԱՄԱԿԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

20 հատ 1 ղրուշնոց փուլ
1 մեճ.ի հաշուով կ'ընդունուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ارەولك
درسعادتده غلطەده ارەولك غزتەسی ادارەخانەسی

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԻՆ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ ՄԻԱՍՏՈՒԱԾՈՒԹԵԱՆ ԾԱԳՈՒՄԸ

Բ.

Այս յօդուածին մէջ մանաւորապէս պիտի զբաղինք Հին Կտակարանի Միաստուածութեան գաղափարի ծագմամբ։ Իսրայէլի Միաստուածութենէն առաջ հնագոյն արեւելեան ժողովուրդները ինքնայատուկ Միաստուածութիւն մը ունեցած են արդէն Քրիստոսէ երկու հազար տարի առաջ։ Թէպէտ Բաբելացիներու պատմութիւնը Քրիստոսէ մօտ 4500-5000 տարի առաջուընէ յայտնի է, սակայն Սումերացիներն ու Աքքատները կամ հնագոյն դարերու Էլամացիք դեռ Միաստուածութենէ շատ հեռու էին։ Բաբելոնի մէջ Միաստուածութիւնը աստիճանաբար զարգացաւ։ Հնագոյն դարերուն մէջ Բաբելոն քաղաքը չէր իշխեր դեռ և իւրաքանչիւր քաղաք իր առանձին վարչութիւնն ունէր։ Երբ հետզհետէ Բաբելոն Հռոմի պէս իր իշխանութիւնը տարածեց միւս շրջակայ քաղաքներուն վրայ, այն ատեն անոր բնակչութեան պաշտած Մարտուք կամ Բէլ աստուածը իբր միւս բոլոր աստուածներէն հզօրագոյնը ճանչցուեցաւ և անոր պաշտամունքը Բաբելոնի տիրապետութեան սահմաններուն ընդարձակուելովը ընդհանրացաւ։ Ինչպէս Եգիպտոսի մէջ Օզիրիսի պաշտամունքը հետզհետէ տիրապետող դարձաւ, նոյնպէս Բաբելոնի ազդեցութեան ենթակայ երկիրներուն մէջ Բէլի պաշտամունքը ընդհանրանալով, Միաստուածութեան ձեւը առաւ։

Միաստուածութեան այս գաղափարը Բաբելոնէն անցաւ դէպ ի արեւմուտք և հիմնուեցաւ երկնային մարմիններու աստուածաբանութեան վրայ։ Սինայի կողմերը լուսնոյ պաշտամունքի ձեւին առաւ Բաբելական Միաստուածութիւնը։ Բարձրագոյն աստուածը կամ Բարձրեալը այս կողմերուն մէջ կը կոչուէր «Էլ Էլեօն» (Բարձրեալ Աստուած)։ Քրիստոսէ մօտաւորապէս 1400 տարի առաջ գրուած և վերջերս Պաղեստինի Դաանէք կոչուած գիւղին մէջ գտնուող արձանագրութիւն մը աւելի հաստատուն փաստեր կ'ընծայէ Բաբելական Միաստուածութեան այս կողմերը տարածուելուն, որովհետեւ հոն բարձրագոյն Աստուածը կը կոչուի Բէլ իլանու, այսինքն՝ աստուածներուն հայրը։ Բէլ կամ Բիլու Բաբելական է և ասկէ ալ կը հետեւի որ Միաստուածութիւնը Բաբելոնէն տարածուեցաւ դէպ ի արեւմտեան Ասիա։ Աբրահամ Ուր քաղաքէն գաղթեց իր հօր հետ որ արդէն ենթակայ էր Միաստուածութեան Բաբելական ձեւին։ Իսրայէլի կրօնին բուն հիմնադիրը՝ Մովսէս, որուն անուամբ Նոր Կտակարանի կրօնը Մովսիսականութիւն կ'անուանուի, մնաց և մեծցաւ այս միջավայրին մէջ։ Այս է պատճառը նաև որ Եբրայեցիները հիմնեցին բարոյական միաստուածութիւնը և ո՛չ թէ Մովաբացիք կամ Ամմոնացիք։ Վերջին երկու ժողովուրդները չկրցան Միաստուածութիւնը Իսրայէլացւոց պէս զգացականութենէ բարոյական կրօնի բարձրութեան հասցնել։ Եթէ Մովսէս բարոյական Միաստուածութեան հիմնադիրն է, Ամոս, Եսայի, Երեմիա և իրենց նմանները անշուշտ զայն գաղափարական բարձրութեան հասցնողներն են։

Անուրանալի է նաև այն պարագան որ Բաբելական Միաստուածութեան և Մովսիսականութեան միջեւ շատ մեծ տարբերութիւններ կան։ Բէլի պաշտամունքը իբր հայր միւս աստուածներուն կամ անոնց ներկայացուցիչը և կամ լուսնոյ այն պաշտամունքը որ մեզ կը պատկերացնեն Սաբէական-Մինէական արձանագրութիւններ, շատ հեռու են Իսրայէլի Միաստուածութենէն։ Բարձրագոյն աստուածը կամ Էլ Էլիօն Բէլ Իլանուի պէս միակ աստուածը չէ։ Անոր քով դեռ իրենց գոյութիւնը կը շարունակեն միւս բոլոր աստուածութիւնները։ Բացարձակ Միաստուածութեան ըմբռնումը կը պակսի դեռ հին Բաբելացիներուն կամ այլ Արամէական ցեղերուն։ Մովսէս, Եսայի և այլք Միաստուածութիւնը կը հիմնեն ո՛չ թէ բնական ոյժերու, փիլիսոփայական համաստուածեան դրութեան մը, այլ Աստուծոյ բարոյական էութեան վրայ։

Շատեր կը մեղադրեն արդի աստուածաբանութիւնը թէ ան «միմիայն գրական-քննադատական դպրոց» մըն է։ Այս կարծիքն ևս բոլորովին սխալ է։ Արդի աստուածաբանութիւնը Ս. Գիրքը ամէն ուղղութեամբ ուսումնասիրած է և այնպիսի խնդիրներ յարուցած է հարկաւ, որոնք պարզ կամ նախապաշարեալ ընթերցողի մը միտքէն չէին կրնար անցնիլ, այսպէս օրինակ «Աբրահամի կրօնին» խնդիրը։ Յայտնի է Ս. Գիրք ընթերցողներուն որ Աբրահամ 318 ընկերներով կազատէ Ղովտը։ Արդ, ինչպէ՞ս յառաջ եկած է այս 318 թիւը։ Լուսնական տարին հին ատեններու սումերներուն մէջ տիրող էր։ Լուսնական տարին 318 օր ունէր, որովհետեւ ամսական 3 օր միայն լուսին բնաւ հորիզոնին վրայ չերեւար և այս կ'ընէ 12 ամսուան կամ տարուան մէջ 36 օր (318+37=354)։ Ուշադրաւ բացատրութիւն մըն է աս։

Վերջացնելով յօդուածս, կրկին անգամ կը շեշտեմ որ Հին Կտակարանի կրօնը մարդկութեան պատմութեան մէջ առաջին բարոյական բացարձակ Միաստուածութիւնն է և անկէ առաջ եղածները Միաստուածեան կրօնական դրութիւնները ստուերներ են միայն և կամ Միաստուածութեան ծագման առաջին և տարրական նախափորձերն ու նախաքայլերը կը ներկայացնեն։

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Ը.

Երեք շաբաթուան ընդհանուր արձակուրդ, Ս. Ծնունդի տաճիւ, կեդր. Վարչութեան ժողովներուն, թերեւս նաև Տեառն Խորհուրդներուն, — բաց ի, հասկանալի է, Դատաստանական Խորհուրդէն, որ կարծեմ հազիւ յաջողեցաւ կատարել իր վերակազմեալ Դիւանին ընտրութիւնը, իմ գիտցածս՝ դեռ չենք շնորհք նիստ մը չկրցաւ ընել իր դարաւոր մութ սրահին մէջ, Փոխանորդարանին հանդիպակաց, և յարաճուն դժգոհ ամոլներու ամուսնալուծութեան վճռագիրներ ձեռք բերել Ս. Հայրապետէն, ի հեճուկս կրօն. Ժողովին, որ Տ. Խորէն Պատրիարքի օրով անաթեմայ միայն կրնար կարդալ ամուսնալուծման սկզբունքին, բայց հուսկ ապա միտեցաւ իմն անսալ, —ուրիշ բան չկարենալով ընել։ Այս օրինաւոր արձակուրդի միջոցին ուրեմն, ո՛վ մեծ յուսով կը սպասուի որ ստորագրուի լիովին Երուսաղէմի հաշուական հոգեքաղ գործին Վարչական Քննիչ Յանձնաժողովի հաչակեալ Տեղեկագիրը, որուն համար ըսուեցաւ թէ մաքուրի գրուած է վերջապէս, և կը մնայ միայն բացակայ մէկ անդամին ստորագրութեան, որպէս զի Տեղեկագիրը ճամբայ հանուի դէպ ի Պատրիարքարան։ Այդ բացակայ անդամակցին ալ բարեդէպ վերադարձը ծանուցուեցաւ արդէն թերթերու մէջ։ Ուրեմն… ալ Ծնունդի տօնէն անմիջապէս ետքը Խառն Ժողովի սեղանին վրայ նախընծայ խնդիրը պիտի ըլլայ իրաւամբ և արժանաւ։ Վասն զի մենք ալ հատանք լմնցանք․ մենք ալ ըսելիքներ ունէինք, բայց ա՛լ կամաց կամաց մոռցանք, ինչու որ, երկրորդ տարեդարձը մօտեցաւ կարծեմ Յանձնաժողովին կազմութեան։

Բայց եթէ երբեք չկարենամ մինչեւ այն ատեն… բուռն անձին առնել և չկամալ շրթունքս, այժմէն կը փութամ ըսել․ Քաւեալ լիցին մեղք իմ, զի դժպրհի եղեւ ինձ լռութիւն… Ս. Գրոց բարբառով։

⁂

Ուրեմն, օգտուելով այս Վարչական արձակուրդէն, դառնամ խօսիլ սակաւիկ Ուսուցչաց Օգնութեան Սնտուկի գործառնութեանց մասին, իբրեւ լրացուցիչ տեղեկութիւն Արեւելքի մէջ վերջին օրերս հրատարակուածներուն։

Նախապէս գիտնալ հարկ է թէ Օգնութեան Սնտուկը կանոնագրուեցաւ նախաձեռնութեամբ նախորդ Ուսումն. Խորհուրդին, որ իր երկարատեւ պաշտօնավարութեան միջոցին պէտքը զգացած էր այդ կարգի օգնութեան սնտուկի մը գոյութեան, կարօտ ուսուցիչներու համար։ Կանոնագիրը, զոր պատրաստեց, վաւերացաւ իսկոյն Ազգ. Վարչութեան Քաղ. Ժողովին ի գործադրութիւն։ Ըստ Կանոնագրին էր որ կազմուեցաւ արդի Հոգաբարձութիւնը, հնգամեայ պայմանաժամով, որ իր համարատուութեան մասին պատասխանատու է առ Քաղ. Ժողովն, և ի հարկին Ուսումն. Խորհրդէն կրնայ կարծիք կամ տեղեկութիւն ստանալ օժանդակութեան դիմում ընող ուսուցչին վարուց ու պաշտօնավարութեան մասին։ Սնտուկին նախնական դրամագլուխը պիտի կազմուէր ըստ Կանոնագրին, մայրաքաղաքիս մէջ պաշտօնավարող ուսուցիչներուն միանգամ ընդ միշտ վճարելի նուիրատուութենէն, — որ և արտադրեց 30 ոսկի, ի ձեռն Ուսումն. Խորհրդին։— Յետ այնորիկ այլ և այլ ծանօթ նպաստներէ ու հասոյթներէ գոյացաւ վերջապէս կանոնեալ 300 ոսկւոյ հիմնական դրամագլուխը, և ասկէ ետքն էր որ սկսաւ նպաստ տրուիլ կարօտ ուսուցիչներու և կը շարունակուի տրուիլ։ Հոգաբարձութեան վերջին նիստին որոշմանց կարգէն տեղեկացանք որ այժմեան նպաստի գումարը կը յանգի ամսական 400 դահեկանի կամ տարեկան գրեթէ 50 ոսկւոյ։

Արդարեւ նշանակելի գումար մը չէ այս․ բայց հինգ տարի առաջ տարին հինգ ոսկի հազիւ կը տրուէր կարօտ ուսուցիչներու, իբրեւ ողորմութիւն… Պատրիարքարանի Աղքատաց սնտուկէն, և երբեմն ալ Ուսումն. Խորհրդի անդամները, որոնք ազգականութիւն չունէին Քարնէկիի հետ, իրենց մէջ համեստ գումարներ հանգանակելով կուտային Խորհրդարանէն ներս կարկառած ձեռքերու. — Թող թէ անոնք վարժուած էին իրենց խմած սուրճին դրամն իսկ իրենց մէջէն հայթայթել բաւական ժամանակ։ Երբ այսպէս՝ աւուր պարէնի կարօտ աղքատներու իրաւունքէն խլուած ողորմութիւններ կը տրուէին… հազար ու մէկ քրթմնջիւններով․ կրնար բաղձալի ըլլալ միջոց մը որով կարելի ըլլար՝ ազգին մանկտւոյն կրթութեան նուիրեալ ուսուցիչներու երեսին նետուած… տրտնջախառն ողորմութիւնը՝ կերպով մը իրենց յատուկ նպաստի մը փոխել, որուն իրաւունքը կարենային ունենալ, ի դժխեմ հարկին, վաստակաւոր ուսուցիչները, — որոնք տասնուհինգ քսան տարի պաշտօնավարած են դպրոցներու մէջ, և ոմանք դժբախտութեամբ իրենց աչքին լոյսը կորուսած են… «լուսոյ տաճար»ներուն մէջ։ Ողորմութիւնը այսպէս նպաստի փոխակերպուած՝ զգալի քայլ մըն է գէ՛թ, և ազգին ոչ անպատուաբեր, այնպէս չէ՞։ Աւասիկ ա՛յս եղաւ Օգնութեան Սնտուկի անմիջական օգուտը. և ուրախ ենք որ Պատ. Հոգաբարձութիւնը շատ խղճի մտօք կը կատարէ իր պաշտօնը չորս հինգ տարիէ ի վեր, ինչպէս կ'երեւի իր որոշմանց կարգերէն և տարեկան կանոնաւոր համարատուութենէն։

Այսու հանդերձ, ակնարկելով տեղի ունեցած գանգատներուն, ո՞վ չի բաղձար աւելի լայն գործառնութեանց և բաւականաչափ նպաստներու որ տրուին կարօտեալ ուսուցիչներու։ Բայց արդէն Կանոնագրին մէջ սահմանուած օժանդակութեան քանակն ու որակը կրնան ընդարձակուիլ, Հոգաբարձութեան գործառնութեանց շրջանակը կրնայ ընդլայնուիլ, ինչպէս նախատեսուած է յատուկ յօդուածով, երբ Սնտուկին դրամական վիճակը, պահելով հանդերձ իր հիմնական դրամագլխին սակը, բարգաւաճի օրըստօրէ բարեսէրներու նուիրատուութեամբ, — որուն դեռ չկրցաւ արժանանալ կարեւոր չափով մը, — և կամ բախտին ժպիտով, թէեւ ուսուցչական դասակարգին համար դժուար թէ բախտը ժպտի լիովին։ Այս զուարթարար՝ բայց հազուադէպ պատահականութեան համար է որ Հոգաբարձութիւնը խորհած է իր հիմնական դրամագլխին մեծ մասը պարգեւաւոր արժեթուղթերու վերածել. — և գիտենք որ մէկ անգամ ալ բարեհաճեցաւ բախտը իր ժպտուն դէմքը ցոյց տալ։

Դարձեալ նախորդ Ուսումն. Խորհուրդը, ի նկատ առնելով Սնտուկին հասոյթներուն ոչ գոհացուցիչ աճումը, առաջարկեց Ազգ. Վարչութեան որպէս զի դպրոցներու ուսուցիչներն ալ իրենց կարգին մասնակից ըլլան՝ ուսուցչական դասակարգին յատուկ այս նպաստի Սնտուկին հնչուն բարգաւաճման, շատ դոյզն ամսական նուիրատուութեամբ մը, թողլով իրենց ամսաթոշակներուն ½ % կամ 1 ‰ը, այսինքն՝ 20 փարա մինչեւ 300 դահեկան թոշակէ և 1 դահեկան՝ անկէ վեր։ Վարչութիւնը ընդունեց այս առաջարկն ալ, միանգամայն կանոնագրեց որ մէն մի Թաղ. Խորհուրդ ամսական վճարում մը ընէ Օգնութեան Սնտուկին ի նպաստ, հաւասար այն գումարին՝ որ գանձուի իր թաղային դպրոցին ուսուցիչներուն թողած հարիւրորդէն։ Այս կերպով տարեկան 100 ոսկւոյ գումար մը հաշուուած է իբր հասոյթ Սնտուկին, ինչպէս կ'երեւի շատ չնչին ծանրութիւն մը բեռնաւորելով ուսուցչական դասակարգին, ստացուած թոշակներու հարիւրորդէն կամ ասոր ալ կէսէն միայն հրաժարումը, և այն՝ ի նպաստ կարօտ պաշտօնակիցներու, որպէս զի չթախանձեն անոնք խլել աղքատներու իրաւունքէն և կամ, ո՛վ դժբախտութեան… ձեռն ի մուր շրջին դռնէ ի դուռ։ — Վասն զի այս ալ լսուեցաւ։

Ա՛լ այսչափ փանաքի զեղծութեան(*) մը համար աւարառութիւն կարկառել, — ինչպէս կը լսուի դժբախտաբար, — շատ պայծառ գաղափար մը չի կրնար տալ ուսուցչական բարոյականին վրայ, զոր չենք փափաքիր ի դէպս կամ յանդէպս տարփողել։

ԱՐՇՏ

Ո՞Վ Է ԱՄԵՆԷՆ ՃԱՐՏԱՐ ԲԺԻՇԿԸ

Կարելի է ոչ մէկ խնդիր կարծիքի այնքան տարբերութիւններ առաջ բերած է։ Առողջութիւնը ամէնէն թանկագին բանը ըլլալով, մարդոց համար շատ կարեւոր հարց մը եղած է ամէնէն լաւ բժիշկը գտնելու խնդիրը։ Այդ պատճառով է որ իւրաքանչիւր ոք ո՛ւր որ փայլուն անուն մը, յաջողութիւն մը տեսնէ՝ դէպի հոն կը փութայ։ Իրաւ է թէ բժշկութիւնը շատ յառաջացած է և դարմանումներ կը գործէ, բայց շատ անգամներ կ'ըսուի թէ խոտը, արմատը և տզրուկներն ալ միեւնոյն արդիւնքը կ'ունենան։ Ո՛րքան բժիշկներ իրենց կեանքը նուիրելով այդ խնդրոյն, կը յաջողին և փառքի ու համբաւի կ'արժանանան։ Միեւնոյն ատեն գիտութենէն բոլորովին անտեղեակ սափրիչներ, պառաւներ եայլն հռչակ հանելով հարիւրաւոր, հազարաւոր հիւանդներ կը դարմանեն, և յաճախ կը յաջողին ալ։ Անուրանալի իրողութիւն մըն է թէ ոմանք, խիստ շատ անգամներ բժիշկներու դիմած և տեսակ տեսակ դարմաններու ենթարկուելով բնաւ օգուտ մը չեն տեսած, և վերջապէս երկրորդական դեղերով բժշկուած են։ Միթէ զարմանալի չէ՞ որ իրենց կեանքը վարժարաններու և վիրաբուժական գործողութեանց սրահներու մէջ մաշեցուցած բժիշկներու դէմ կ'ելլեն սափրիչներ, կախարդներ, հացագործութենէ և ուրիշ արհեստներէ բժշկութեան ձեռնարկած անձեր, որոնք մրցում կը կատարեն։ Մեծ մայրաքաղաքներու մէջ մեծամեծ ծախքերով ամէնէն համբաւաւոր բժիշկներու կողմէ բժշկուածները և կամ քիչ մը աղբով առողջացողները պատրաստ են իրենց դատը ապացուցանել իրողութիւններով։ Ի՞նչ զարմանալի հակասութիւն, ո՛րքան չփոթ վիճակ. մէկը կ'ըսէ թէ վէրքերը խիստ լաւ պէտք է մաքրել և միքրոպ պէտք չէ թողուլ, միւսն ալ նեխած բուրդով և կամ աւելի նողկալի բանով մը կը բժշկէ։ Լսեցինք թէ քոլերայէ վարակուած անձ մը լուծողականով, պաղ ջուրի լոգանքով և արիւն առնելով դարմանուած ու բժշկուած է, տեսանք թէ լեարդի բորբոքումէ ծանրապէս տառապող երիտասարդ մը, որ գիտական պայմաններու համաձայն դարմանուած և օգուտ մը չէր տեսած, պառաւի մը յանձնարարութեամբ իշու աղբը եռացուցեր, ջուրը խմեր և բժշկուեր է։ Կեղծմաշկէ վարակուած տղաք բժշկուած են, կ'ըսուի, շան աղբը չորցած ու փոշիացած վիճակի մէջ անոնց կոկորդին մէջ փչելով․ ասոնց ի՞նչ ըսենք։ Մէկ կողմէ կ'ըսուի թէ եւրոպացի բժիշկներ փտախտի ենթակայ եղած ոտք մը կտրելով հիւանդը կը մեռցնեն, միւս կողմէ ալ կ'ըսուի թէ բեկաբոյժ մը, առանց փտախտէ վարակուած մասը կտրելու, հիւանդը կ'ազատէ։ Միանգամայն տեսանք թէ կաթուածի ենթարկուած մարդ մը, ոտքը ու ձեռքը անդամալուծուած և խօսելու կարողութիւնը կորսնցուցած, երեսուն փարայի համեմներ խառնած, անոնց ջուրը խմած ու բժշկուած է. միթէ զարմանալի չէ՞։ Ուրեմն ո՞ր բժիշկին դիմենք, ո՞ր դարմանումին հետեւինք։ Ո՞վ է ամենէն ճարտար բժիշկը։ Մեր յանձնարարելիք բժիշկը ասոնց և ոչ մէկն է։ Այդքան հակասութիւններ արդիւնք են բուն իսկ բժիշկը չճանչցուելուն։ Մարդիկ կը կարծեն թէ մէկ քանի օրինակներով ճշմարտութիւնը գտած են։ Բուն իսկ բժիշկը ասոնց ամէնէն աւելի ճարտարը, աւելի գերազանցն է։ Դժբաղդաբար չի տեսնուիր, ձայնը չի լսուիր, դեղարան չունի, դարմանումին սրահ չունի, ո՛չ մայրաքաղաքի մէջ է և ոչ ալ գաւառներու մէջ, ո՛չ Բարիզի մէջ է և ոչ ալ Լոնտոնի. գլխարկ ու ակնոց չի կրեր, և ամէն տեղ է, ամէնուն քով է, ամէնքն ալ կը դարմանէ, ցերեկուան բոլոր վայրկեաններուն և գիշերուան բոլոր բոպէներուն մէջ կը գործէ. ինքն է որ բժիշկի անուն չի լսուած գիւղերուն և ամէնէն հոյակապ տուներու մէջ բժշկութիւն կ'ընէ ու կը բժշկէ, բայց աչքի չերեւնալուն համար, հրաշքը ուրիշներուն կը վերագրուի. ան կ'աշխատի և վարձքը ուրիշը կը ստանայ, թմբուկը կը զարնէ և դրամը ուրիշները կը հաւաքեն, մինչդեռ ինք բնաւ չի բողոքեր։ Այդ ճարտար բժիշկն է բնութիւնը՝ այսինքն մարմնոյն կենսական ոյժը։ Մարմինը պաշտպանող ու ներս սպրդող հիւանդութեանց սերմերուն դէմ մաքառողը, պակսած գեղերուն տեղը լեցնողը ու թարմ միս դնողը սպեղանիները կամ «ասիտ ֆէնիք»ի ջուրերը չեն, կտրած ոսկրները փակցնողները դաճերը, ձիւթերը կամ հաւկիթները չեն, զանազան վէրքերը բուժող ու փակցնողները իւղերը եայլն չեն։ Թիֆոյի, կարմրախտի և հարասնիթի նման հիւանդութիւնները, որոնք որոշ ժամանակ մը ունին, մինչեւ որ պայմանաժամը լրացնեն, անոնց դիմադրողը մեր գիտցած բժիշկները, դարձուն դեղագիրները ու դեղերը չեն։ Ուղեղին մէջ խուժած արիւնը ծծող ու մաքրողը և անդամալոյծը քալեցնողը սեւ պղպեղը և կոճապղպեղը (զէնճէֆիլ) չէ։ Հիւանդութեան տակ ընկճուած մարմինը կենդանացնողը խաղախորդարանի աղտոտութիւնները չեն։ Մարմնոյն մէջ մտած թունաւոր ու վնասակար նիւթերը արտաքսող և վտարողները, փոշիները ու դեղահատները չեն, բնութիւնն է, կեանքն է։

Մեր աչքերուն մէջ փոշիներ ու վնասակար առարկաներ կը մտնեն, բնութիւնը իսկոյն արտասուք հասցնելով կը լուայ ու կը մաքրէ։ Մեր թոքերուն մէջ ծխախոտ և այլն կը մտնէ, իսկ միլիոնաւոր նուրբ թելերէ բաղկացած իր աւելներով ցնցուղներէն դէպ ի դուրս կը վանէ։ Մեր ստամոքսները, ցոփութեան, աղխտութեան և կամ որկրամոլութեան հետեւանքով, թունաւոր, գինովութիւն առաջ բերող և քանդիչ նիւթերով կը լեցնենք, իսկոյն ստամոքսի և աղիքներու մէջ գտնուող միլիոնաւոր ձեռքերու և մկանունքի նուրբ թելերու կը հրամայէ, մաքրել կուտայ ու կ'ազատէ։ Մեր արիւնը կը վարակենք ու կ'աղտոտենք. ան կը հրամայէ մորթին ու ծակոտիքներուն, որոնք վնասակար նիւթը հազարաւոր ծորակներէ անցընելով դուրս կը վանեն, ուր որ կտրած, կորած, տկար կամ վիրաւոր տեղ մը կայ, հոն աւելորդ արիւն ու աւելորդ պիտոյք կը հասցնեն. մարմնոյն ամէնէն անմատչելի

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (30)

ՓԻԷՌ ՍԱԼԷ

ԳԵՂԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՀԻԻ ՄԸ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԳԱՅԼԵՐՆ ՈՒ ԳԱՌՆՈՒԿԸ

Ե.

ՋԱՒԿԻՆ ՎՐԷԺԸ

—Համբերէ՛․ թերեւս պիտի գայ օր մը ուր պիտի ստիպուիս հաւատ ընծայելու իմ խօսքերուս…

Նորէն միտքը ինկան կոմսին առջեւ ըսած խօսքերը որոնք սա ողբերգական սպառնալիքը կը պարունակէին իր մէջ․ «Եթէ չյաջողիմ քեզ համոզել, պիտի գայ օր մը, ուր պիտի հաւատաս անոր որ պիտի մեռնիմ՝ ամուսնական հաւատարմութիւնը ապացուցանելու համար…»

Պտոյտներու ատեն երբ կոմսը հանդչէր անկիւն մը և հոն քնանար, Ռոզ կը հսկէր հօրը վրայ, ուշադիր գտնուելով որ քունը չխանգարուի ո և է պատճառաւ։ Երբ տաքերը սկսէին, Ռոզ տերեւոտ ճիւղ մը կը բռնէր և հով կուտար կոմսին, ճանճերը վանելու և հօրը ճակատը զովացնելու համար, որ քունին մէջ իրեն կը ժպտէր։ Յաճախ ապահով ըլլալէ յետոյ թէ խորունկ կը քնանար ան, արգիլուած երջանկութիւն մը կը վայելէր, շունչի մը չափ մեղմաձայն մրմնջելով․

—Հա՛յր իմ, հա՛յր իմ․․․․

Գէշ օդերուն, երբ շատ յոգնած զգար ինքզինքը, կոմսը դուրս չէր ելլեր։ Ռոզ լրագիրները կամ նախասիրուած գիրքեր կը կարդար։

Կոմսը մտիկ չէր ըներ, այլ դեռատի աղջկան վրայ կը հիանար։ Իր տժգոյն շրթունքներուն վրայ երբեմն երջանկութեան ժպիտ մը կը թափառէր, վշտերու ամոքում զգալով այդ շնորհալի ու հրապուրիչ աղջկան հանդէպ։ Ռոզ կը նշմարէր այդ բանը և գիրքը կը գոցէր սրտնեղութեամբ։

—Բայց պարոն սխալ բաներ կը կարդամ, և դուք կը խնդաք։

—Մի՛ նեղանար, փոքրիկ Լիզօն, սա բանին համար որ մտիկ չէի ըներ կարդացածիդ, այլ քեզ դիտելով կը հրճուէի… Նորէն սկսէ կարդալ… Աւելի լաւ ունկնդրելու համար քեզ՝ աչքերս պիտի գոցեմ։

Ռոզ-Լիզօն անհրաժեշտ դարձած էր կոմսին համար։ Չէր կրնար առանց անոր ապրիլ։ Արթննալուն պէս՝ դեռատի աղջիկը կը փնտռէր։ Ու ծերուկն այն ատեն միայն կը քնանար, երբ Ռոզը նշմարէր իր անկողնին քով։ Ռոզ յամրաբար, շարունակական և ապահով կերպով գրաւած էր հօրը սիրտը, որ պէտք կը զգար Սիւզանի ձգած պարապը լեցնելու։ Կոմսուհին կը տեսնէր ատիկա և երջանիկ կը զգար ինքզինքը։ Ռոզ-Լիզօնի ձեռք բերած իւրաքանչիւր յաղթանակ կոմսին սրտին մէջ՝ միեւնոյն ատեն յաղթանակ մըն էր մօրը համար։ Նոյն իսկ չէր փորձեր աղջկան հանդիպիլ։ Ի՞նչ հարկ։ Ռոզ երկուքին համար ալ կ'աշխատէր։ Զաւակը կը լուծէր իր վրէժը՝ գրաւելով հօրը սիրտը… Նոյնպէս լքուած մօրը վրէժն ալ կ'առնէր…

Առաջին ամիսներուն, Նաթալի շատ քիչ յարաբերութիւն կ'ունենար Ռոզի հետ։ Հազիւ թէ քանի մը խօսք կ'ուղղէր, ամէն անգամ որ հրաման մը ունենար տալիք։ Խիստ և անհաճոյ դէմք մը ցոյց կուտար միշտ։ Ռոզ կը վախնար այդ կինէն։ Օրին մէկը, ժպտուն դէմքով մը, իր քով կանչեց Ռոզը ու գգուեց, ըսելով․

—Այս գիւղակին մէջ շատ երջանիկ ես, այնպէս չէ՞։

—Այո՛, տիկին։

—Շա՛տ լաւ, ջանա՛ կրցածիդ չափ հոս մնալ…

Ուրիշ խօսք չըրաւ Նաթալի։ Բայց այդ մեղրածորուն խօսքերը սովորական խստութենէն աւելի դէշ տպաւորութիւն մը ձգեցին Ռոզի վրայ, որուն միտքը ինկան իսկոյն անհետացած նամակները, մէկը մօրը վերաբերեալ, միւսը՝ իրեն… Այնպէս կը թուէր որ ամպեր կը կուտակուէին գլխուն վերեւ ու որոտման ձայնը կը լսէր։

Եւ ահա մասայ ու յեղակարծ իրողութիւններ եկան խանգարել Ռոզի անդորրութիւնը։

Մինչեւ այն ատեն Միշէլի ու Լօրանի ուշադրութիւնը չէր գրաւած դեռատի աղջիկը։ Իր աղքատութեան պատճառաւ դղեակ ընդունուած որբուհի մը նկատած էին զանի։ Տասնըվեց տարեկանը կը թեւակոխէր Ռոզ։ Բարձրահասակ չէր, բայց բարեձեւ էր ու մարմնոյն համեմատութիւնները հիանալի էին։ Իր մելամաղձոտ դէմքին, գեղեցկութենէն և վճիտ ու խոշոր աչքերէն կ'արտացոլար հրապուրանք մը, որուն դէմ չէր կարելի անտարբեր մնալ։ Կանխապէս պատրաստուած գարշելի ծրագրի մը համաձայն կը շարժէին անոնք թէ Ռոզի թարմատի երիտասարդութենէն հրապուրուած էին։ Ասոնցմէ Ռոզ կը զգար թէ նայուածքներ կը ծանրանային իր վրայ, որոնք նեղութիւն կը պատճառէին, թէեւ չհասկնար Միշէլի ու Լօրանի դիտումը։

Ամէն անգամ որ կիրակի օրերը դեռատի աղջիկը կոմսէն թոյլտուութիւն կը ստանար քանի մը ժամուան համար դուրս ելլելու, ճամբան կարճ ըլլալուն համար, անտառին մէջէն կ'երթար Մար-ա-լ'Օ, Տորմաքի ընտանիքը տեսնելու նպատակաւ, որ զինքը կը սիրէր միշտ։ Թէ՛ գացած և թէ վերադարձած ատեն Ռոզ անպատճառ կը հանդիպէր Լօրան Պուբիանի։ Սկզբան Ռոզ կարեւորութիւն չընծայեց։ Նախ Լօրան քանի մը խօսք միայն ուղղեց աղջկան։ Յետոյ սկսաւ ձեռքերը և մազերը բռնել ու շոյել։ Ռոզ կարմրեցաւ և սարսուռ մը զգաց։ Յաջորդ կիրակիներուն, դեռատի աղջիկը ջանաց խուսափիլ անոր ներկայութենէն։ Լօրան դարձեալ մօտեցաւ։ Ռոզ սկսաւ վազել, բայց երիտասարդը կրցաւ ետեւէն հասնիլ ու բռնի համբուրեց զանի։ Ռոզի ակռաները կը կափկափէին և աչքերը կը շողային սոսկումի ազդեցութեան ներքեւ։

—Գիտե՞ս որ շատ աղուոր աղջիկ մըն ես։ Կը սիրեմ քեզ։

Եւ ահա Լօրան դանդաչեց, ու մեծ ճիչ մը արձակելով վար ինկաւ շանթահար։ Խոշոր կոճղերու խուրձ մը ընդունած էր գլխուն վրայ, կաղնիի մը բարձունքէն վար նետուած կարծես։

Երբ Լօրան սթափեցաւ, Ռոզ-Լիզօն անհետացած էր արդէն։ Մազոտ կաշիին բոլոր ճեղքերէն հոսած արիւններուն մէջէն նշմարեց իր վրայ ծռած նիհար երիտասարդի մը սիլուէթը, որ հանդարտօրէն կը դիտէր զինքը բերանաբաց ու լռիկ ծիծաղով մը։

—Չէք մեռած, այնպէս չէ՞։ Անիկա կ'ուզէի գիտնալ։

Ու իր խուրձը հաւաքելով՝ Սիմոնց առաւ քալեց, առանց զբաղելու Լօրանով։

Դղեակին մէջ Լօրան բան մը չըսաւ իր անցուցած արկածին վրայ, բայց Ռոզ կը տեսնէր երիտասարդին քինախնդիր նայուածքներէն, որ շարունակ կը հետապնդէր զինքը։

Ռոզ նշմարած ըլլալով վտանգը, վախու մէջ էր միշտ։ Սենեակը գացած և դուռը ամրապէս գոցած էր փականքով։ Սակայն մղձաւանջները կը հալածէին խեղճ աղջիկը, որ սկսած էր սրտատուել։

Առտուն, բոլորովին տժգունած ելաւ անկողինէն, աչքերուն կոպերը կարմրած ու ուռեցած։

Առաջին անգամ կոմսուհիին ուշադրութիւնը գրաւեց Ռոզի կրած փոփոխութիւնը։ Մտահոգութեան մատնուած, հարցուց աղջկան.

—Ի՞նչ ունիս։

Ռոզ չէր համարձակեր ճշմարտութիւնը խոստովանելու։ Ինք այնքան նուաստ, անանձն ու անարժէք էակ մը Ռուսեօ-մոնթի դղեակին մէջ, ուր կը տիրապետէին Միշէլ և Լօրան, ինչ պիտի կրնար ընել։ Վրան պիտի խնդային։ Անտարակոյս ենթերիկ բանսարկող աղջիկ մը պիտի համարէին։

(Շարունակելի)

անկիւններուն, ուղեղին ամէնէն փափուկ մասերուն, ջիղերու ամէնէն նուրբ թելերուն և աչքին ամէնէն բարակ խաւերուն մէջ կը գործեն։ Ամէն տեսակ բաժման հրաշքը և յաջողութիւնը այդ խակական բժիշկին յատուկ են։ Երբեմն անոր գործած տարօրինակ զարմանալիքները մարդս հիացում կը պատճառեն։ Ռուսաճապոնական պատերազմին ատեն երբեմն գնդակը թոքին և նոյն իսկ սրտին մէջէն անցած էր, բայց բնութիւնը, առանց մէկուն օգնութեանը պէտք ունենալու, խոցին վէրքը գոցեր և վնասը իր գործը չարունակեր է։ Մինչև իսկ երբեմն գնդակը ուղեղին մէջէն ալ անցած է, բայց բնութիւնը նորէն կրցած է բժշկել։ Տասներեք տարեկան աղջիկ մը տեսանք որուն փորը ամբողջովին դաշոյնով ճեղքուած և աղիքները հողին վրայ թափած էին, սակայն աղիքները լուացուելով վէրքը պարզ ձևով մը կարուեցաւ և այդ աղջիկը բժշկուեցաւ։ Բնութեան այդ զարմանալիքներուն հանդիպող բժիշկները, պատուհները և պարզ դեղերն ու խոտերն են որ համբաւ շահած են։ Ո՛րքան երախտիք են այն բժիշկները ու դեղերը որոնք կը հանդիպին այն օրին, ուր բնութիւնը աւարտած է իր գործը։ Ուրեմն ամփոփենք թէ այդ բժիշկը ի՛նչ կերպով կը կիրարկէ իր արհեստը, և ձեռք առնենք բուն իսկ մեր նպատակը։

1. Յարձակումի եղանակով.—Մարմնոյն ամէն մասերուն մէջ գտնուող միլիոնաւոր նիւթերու միջոցաւ ուղղակի հիւանդութեանց սերմերուն և վնասակար ու օտար նիւթերուն վրայ յարձակելով զանոնք կը վանէ ու կը փճացնէ. եթէ այնքան խոշոր նիւթ մը ըլլայ զոր չկրնայ վանել, զայն կը շրջապատէ և ամանի մը մէջ կը պաշարէ։

2. Պաշտպանողական եղանակով մարմնոյն մէջ գիզուած իւղով ու ալբումիններով մարմինը կը սնուցանէ ու դիմադրելու ոյժ կուտայ անոր, մինչև որ աւարտի հիւանդութեան պայմանաժամը։

3. Հիւանդ կամ կոտրած մասին աւելորդ օգնութիւն և պիտոյք զրկելով։ Պատճառը այն է որ վէրքերուն մէջ միսը աւելի կը կայչի, կոտրած տեղը աւելորդ ոսկոր կը հաւաքուի և վնասուած տեղը կը կարմրի ու կ'ուռի. այսինքն աւելորդ արիւն և օգնութիւն։

4. Անդամ մը երբ հիւանդանայ, անոր գործը ուրիշ անդամի մը կամ ընկերոջը կատարել կուտայ։ Երիկամունքներէն մէկը երբ հիւանդանայ, անոր տեղ թոքը կամ երիկամունքը կը գործէ։ Երբ աչքին մէկը պակաս ըլլայ, միւսը աւելի զօրաւոր կ'ըլլայ։ Թոքին մէկ կողմը եթէ չգործէ, միւսը անոր գործը կը կատարէ։

Ուրեմն որո՞նք են մեր գիտցած ու տեսած այդ բժիշկները. ի՞նչ են անոնց ծառայութիւնը ու պարտականութիւնը։

Ասոնք բուն իսկ մեծ բժիշկին՝ այսինքն բնութեան օգնականները ու աշակերտներն են. միայն անոր գործին օգնելու պաշտօն ունին։ Կտրուած ու կոտրած մասերը իրարու քով բերելով կը կցեն, որպէս զի վարպետը զանոնք փակցնէ։ Դուրսէն նիւթերու մուտքը կ'արգիլեն, որպէս զի վարպետին գործին արգելք չըլլան, եթէ պիտոյքը կը պակսի, անոնց տալու կ'աշխատին, վարպետը պիտոյք չզրկելու համար։ Եթէ անոր վարած մեքենային անիւներէն կամ գործիքներէն մէկը աւրուի կամ տկարանայ, անոր կ'օգնեն, որպէս զի գործը աւարտէ։ Այդ կերպով բժիշկին գործը կարել, կապել, պահպանել, սնունդ տալ և սրտին, թոքին, ստամոքսին կամ աղիքներուն օգնելէն կը բաղկանայ։

Բուժումը բնութեան գործն է։

Ուրեմն, բարեկամս, քու ամէնէն աւելի սպասելիք ու հաւատալիք բժիշկդ այս է՝ այսինքն Կենսական ոյժը։ Ախտերու դէմ քեզ պաշտպանողը և հիւանդութեանց ատեն քեզ փրկողը ան է. միշտ յարգէ զայն, ուշադիր եղիր անոր. հրահանգներուն հակառակելով մի՛ վշտացըներ զայն. չափազանց աշխատցնելով մի՛ յոգնեցըներ. անոր մասերը ու գործիքները կազմող անդամները չարաչար գործածելով, անոր գործելուն արգելք մի ըլլար, ոգելից ըմպելիներով զայն մի՛ ընդարմացըներ, անքուն գիշերներով մի՛ վնասեր անոր, քու կիրքերուդ գերի ըլլալով ցոփութեան և անառակութեան զգացումներու մի զոհեր, թոյները և տարափոխիկ հիւանդութիւնները քու ձեռքովդ ներս մտցնելով, անոր մի՛ վնասեր. որքան ատեն որ քեզ դարմանեց ու պատեց՝ փոխանակ օգնելու, շնորհակալ ըլլալու և վարձատրելու, անոր հակառակեցար, ապերախտ գտնուեցար։

Եւ դուն ալ, բարեկամս, որ մէկ քանի պատմութիւններու խաբուելով փառքն ու պատիւը ադրուկի, աղի, խոտի, արմատի և ադեղութեանց կը վերագրես, անիրաւութիւն կ'ընես. գիտցիր որ այդ պատմութեանց, ապխտութեան և անուկի սըխալներուն դէմ դարձեալ վերադրեալ բուն իսկ բժիշկին յաղթութեանց պատմութիւններն են. դարձեալ զայն փառաբանէ և հաւատա որ քու լսած այդ դէպքերդ դիպուածական բաներ են և թէ այդ մէկ դիպուածին դէմ հարիւրաւոր ու հազարաւոր զոհեր կան։ Այն թոյները, սպեղանիները, աղբը և այլն, որոնց համար կը կարծես թէ բուժիչ եղած են, ո՛րքան հազարաւորներու մահուանը պատճառ եղած են, սակայն ի՛նչ օգուտ, յանցանքը կը բեռցնեն անմեղ ճակատագրին վրայ։

Ո՛վ դուք որ ձեր բոլոր հաւատքը ու յոյսը բժիշկներուն և դեղերուն վրայ դրած էք, անոնց հրաշքներ կը վերագրէք և երբ չբուժուիք՝ զանոնք կը մեղադրէք, ո՛չ այնքան փառաւորեցէք և ոչ ալ այդ կերպով վճիռ արձակեցէք։ Գիտցէք որ պատասխանատուն դուք էք։ Եթէ ձեր ձեռքով կեանքի թելերը կտրած, ձեր արիւնը աւրած ու վարակած էք, ձեր առողջութեան ատեն ունեցածնիդ վատնելով հիւանդութեան ատենի համար բան մը չէք պահած, եթէ ամէն օր օղիով ու գինեքով ձեր սիրտերը լեցուցած էք, բժիշկը ի՛նչ կրնայ ընել ձեզի, ձեր կերածին ոյժ տալու համար տրուած մէկ քանի կրամ դեղը կամ ալքոլը ի՛նչ օգուտ կրնայ ընել. եթէ բուն իսկ վարպետը մերժած ու փճացած էք, աշակերտը և ուսուցիչները ինչո՞ւ կը մեղադրէք։

ՏՕՔԹ. Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ

ՆՇԱՆԱՒՈՐ ՆԱՄԱԿ ՄԸ

Ծանօթ գիտուն եկեղեցական Եսաւնթ Լուաւզն ատ նամակը ուղղած է Ֆրանսայի աշխատաւորութեան նախարար Պ. Վիվիանիի.

Եզրակացութեանը մէջ ձեր ճառին, այսուհանդերձ, խիստ պերճախօս, և, գեթ այդ կողմէն, Ֆրանսայի բոլոր հաւատացեալներուն մէջ տարածուելու արժանի, անհեռատես քաղաքականութիւն մը ցոյց տուիք, ինչպէս նաև յանդուգն հակակրութիւն մը։ Շատ ձրի կերպով շփոթեցիք հակակղերականութիւնը, որուն մէջ է մեր փրկութիւնը, պիտի չըսեմ միայն հակաքրիստոնէութեան, այլ հակահոգևականութեան հետ, որուն մէջ պիտի ըլլայ մեր կորուստը։ Առաջին անգամն է որ ժողովի մը բեմէն հաւատոյ դաւանութիւնը կ'ըլլայ այն նիւթապաշտութեան և անաստուածութեան, որուն Ռոպէսփիէռ առաջուընէ կը պատասխանէր հանդիսաւոր հռչակումովը Աստուծոյ գոյութեան, հոգւոյ անմահութեան և այն առաքինութեան որ ամենամեծ պաշտամունքն է զոր հոգին կը մատուցանէ Աստուծոյ — երեք հիմնական վարդապետութիւններ թէ՛ այն ատենուան և թէ հիմակուան Ֆրանսայի համար։ Պ. Նախարար, ահարկու զէնքեր տուիք այն կղերականութեան որ մեծ վտանգն է, նոյն իսկ եթէ պարտուած է և կամ այնպէս կ'երևայ, և դուք կատարելապէս համամիտ եղաք անոր՝ Պապը իբրև միակ ներկայացուցիչը ընելով կրօնական կարգին և միակ պահապանը մեր թուականին ամէնէն ազնիւ զգացմանց և ամէնէն անլքելի տենչանքներուն։ Անտեսեցիք արժանապատուութիւնը այն ժողովրդին, զոր, հաւաքուած եմ թէ, անկեղծօրէն կ'ուզէք ազատել կղերականներու լուծէն և երջանկացնել, և զոր, սակայն, կը փակէք աշխարհային կեանքի աւելի կամ նուազ նուրբ և միշտ խիստ կարճ կեանքին գոհացումներուն մէջ։ Մէկ օրուան աշխատութեան ու հաճոյքին ետքը, անյայտ կերպով զայն կը մատնէք գերեզմանի ոչնչութեան, փոսի մը մէջ քիչ մը նեխութեան, և կամ դիակիզութեան փոշիի մը մէջ քիչ մոխիրի կը վերածէք, վերջնական եզրակացութիւնը և ամբողջ գոյութեան պատճառը մեր վազանցիկ ու ցաւագին կեանքին։ Ֆրանսայի ժողովուրդը աւելի աւելին կ'արժէ, Պ. Նախարար, և անիրաւութիւն մը ըրած կ'ըլլաք անոր, այդքան անհոգաբար կերպով զայն գնահատելով։ Ֆրանսայի ժողովուրդը Պապին ու եկեղեցականներուն հետ խնդիր չունի —որուն համար հազար անգամ իրաւունք ունի— և եթէ երբեմն Աստուծոյ պաշտամունքը կը մերժէ —վերջերս պիտի կրնայիք զայն հաստատել մեր բոլոր դեկավարութեանց մէջ—սակայն միշտ կը յիշէ Աստուծոյ կրօնքին ետքը ամէնէն անհրաժեշտը ու ամէնէն սուրբը՝ այսինքն մեռեալներու կրօնքը։ Վիքթոր-Հիւկօ ըսած է թէ մեռեալները բացականեր չեն, այլ աներևոյթներ։ Թոյլ տուէք, Պ. Նախարար, որ ամենախոնարհ ցաւս յայտնեմ այն կէտին համար թէ ձեր տաղանդը և վեհանձնութիւնը ունեցող մարդ մը այդ սարսափելի անդիտութեան վիճակը անոնց որոնց գործերը պիտի վարէ. Նաև խօսքը այն հանդիսական ժամուն, ուր պաշտօն ընդունած է։

ՀԱՊԷՇԻՍՏԱՆ

Եւրոպական Թերթի մը մէջ հետեւեալ տողերը կը կարդանք Հապէշիստանի մասին.

Բաւական երկար ատենէ ի վեր Հապէշիստան դիւանագիտական գործունէութեան կեդրոն մը եղած է, ուր Անգլիա, Ֆրանսա ու Իտալիա իրարու կը հանդիպին։ Ափրիկէի այդ մասը մեծապէս շահեկան է իր համեմատական քաղաքականութեամբը, ինչ որ մեծ նպատակը կը կազմէ Մենելիքի և անոր Ռասերէն մէկ քանիին։ Հապէշիստան նաև շահեկան է իր բնական հարստութեամբը, ցորենի մշակութեան մասին կլիմայական նպաստաւոր պայմաններովը և անոր հողին հանքային արժէքովը, ո՛րքան որ ծանօթ է մինչև հիմա։ Ուրեմն հրապուրիչ ձեռնարկ մը պիտի ըլլայ երկիրը բանալ եւրոպական վաճառականութեան առջև, սակայն ամէնէն աւելի վերոյիշեալ երեք տէրութեանց քաղաքական հակառակութիւններն են որոնք Ատիս-Աբաբայի մէջ դիւանագիտական գործունէութիւն մը ունեցան՝ մեծապէս անհամեմատ արդիւնքներ ունենալով։ Իտալիա աշխատեցաւ հոն թեւարկութիւն մը հաստատել, բայց չյաջողեցաւ։ Անգլիոյ ու Ֆրանսայի նպատակակէտն էր Սոմալի գետը. այս վերջինը նաև պարտաւոր էր պաշտպանել իր անուղղակի շահերը Ճիպուտիի-Ատիս-Աբաբայի երկաթուղիին մէջ, որ մինչև Հարրար պիտի երկարի և սակայն Տիրէ-Տաւայի մէջ կեցած է՝ նիւթական միջոցներու չգոյութեան հետեւանքով։ Քաղաքական բոլոր այդ հակառակութիւնները եթէ չքծուցան, գէթ չափաւորուեցան, շնորհիւ արևմտեան երեք տէրութեանց միջև գոյացած համաձայնութեան, որուն Մենելիք հաւանեցաւ։ Անգլիա, Ֆրանսա ու Իտալիա հոս կը կրնան Հապէշիստանի ներքին գործերուն միջամտել, որ և է առկ ձեռք անցընելէ և հետեւաբար Սոմալի գետին վրայ որ և է նպատակէ։ Ներկայ կացութիւնը երկար ատեն պիտի չարունակէ։ Ատիս-Աբաբայի երկաթուղին գալով, Ֆրանսական կը մնայ ան. պիտի կրնայ դէպ ի Հարրար չերթալ, բայց ոչ թէ դէպ ի Սոմալի գետը. պիտի չանհոգործուի այն եղանակով որ Ֆրանսա կարենայ մասնաւոր առաւելութիւն մը ձեռք ձգել, վաճառականութեամբ եւայլն։ Մինչդեռ Մենելիքի հրաշխաւորուած է ուրիշ երկաթուղիներու մրցումին դէմ, ինչպէս է անգլիական ծրագիրը, որով Ճիպուտիի հարաւային կողմէն գիծ մը շինել կ'ուզէ դէպ ի Հապէշիստան. այդ գիծը երեք տէրութեանց միջև համաձայնութեամբ մը միայն պիտի կրնայ շինուիլ։ Ճիպուտի, այդ կերպով, ազատ նաւահանգիստ մը պիտի ըլլայ, ներքին վաճառականութեան առջև բացուած, սակայն ֆրանսական կայանի նաւահանգիստ մը կը մնայ՝ զարգացման աւելի հաւանականութեամբ, եթէ վաճառականութիւնը կարեւորութիւն առնէ և պանքաներ եւայլն հաստատուին հոն։ Արդարև մինչև հիմա Ճիպուտիի մէջ այդ տեսակ հաստատութիւններ չկան և գոյութիւն ունեցող փոքրիկ յարաբերութիւններն ալ, տեղական տեսակէտով, Ադէնի անգլիական նաւահանգիստին միջոցաւ կը կատարուին։ Անշուշտ Ֆրանսայի կառավարութիւնը այդ նպատակով ճիգ մը պիտի ընէ. նաև պիտի ապահովէ Տիրէ-Տաւայէն մինչև Ատիս-Աբաբա և Հարրար երկաթուղիի ճիւղերուն շինութիւնը։ Ցեռոյ արտաքին գործոց պաշտօնարաններուն մէջ այլևս խնդիր պիտի չըլլայ Հապէշիստանի մասին, բաց ի ապագայի պատահականութիւններէն։

ԼԷՈՊՈԼՏ ՎԷՕԼՖԼԻՆԿԻ ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՈՒՄԸ

Վիէննայէն հետեւեալը կը գրէ Ինտէբանտանս Պէլժի թերթակիցը.

Նոյե Ֆրայէ Բրեսէ Լէոբոլտ նախկին արքեդուքսին ամուսնալուծման ծրագրին նկատմամբ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ.— Նախկին արքեդուքսին և իր կնոջ միջև անհամաձայնութիւնը ամէնէն աւելի առաջ կուգայ մասնաւորապէս մակարդակի անհամեմատելի տարբերութենէն՝ երկու ամուսիններու միջև։ Վէօլֆլինկ ի զուր ջանաց բարձրացնել իր ընկերուհիին մտաւորական մակարդակը. հազիւ կրցաւ գրելու արուեստը սորվեցնել անոր, վասն զի տիկին Վէօլֆլինկ բնաւ չի շահագրգռուիր իր էրկանը գիտական աշխատութիւններովը և միայն կը զբաղի անձնական համեստ գործերով, որ աւելի պարզուած է՝ բանջարակերութեան մասին ունեցած մոլեռանդ հակամիտութեամբը։ Երկար ատենէ ի վեր իր էրիկը հարկադրուած էր հրաժարիլ մսակերութենէ, սակայն ինք ալ բանջարակերութիւնը այնքան առաջ կը տանէր որ մինչև իսկ բնական կեանքով կ'ապրէր։ Տիկին Վէօլֆլինկ ծանօթացած էր այդ տեսակ կեանքի յարած մէկ քանի անձերու. այդ կեանքին պայմաններն են կարելի եղածին չափ քիչ ու պարզ կերպով ուտել. միայն ամէնէն անհրաժեշտ հագուստները կրել. ամէն բան անձամբ պատրաստել, առանց ուրիշին օգնութեանը. նոյն իսկ անձամբ շինել իր համեստ բնակարանը։ Ասքոնայի (Թէսին) մէջ հաստատուած է գաղթականութիւնը բնապաշտներու, որոնց ազդեցութիւնը այնքան մեծ էր տիկին Վէօլֆլինկի վրայ։ Այդ գաղթականութեան անդամները կ'ապրին հողէ հիւղակներու և կամ հողին մէջ շատ խորունկ փորուած նկուղներու մէջ։ Ամառը բաց դաշտին մէջ կ'ապրին, վասն զի Թէսինի տեղական իշխանութիւնները հարկ եղած արտօնութիւնը տուած են, ասոր պատճառն ալ հաւատալով թէ այդ բնապաշտները բարի, պարկեշտ ու խաղաղիկ մարդիկ են, և անկարող որ և է չարիք գործելու։ Հազիւ հագուած են և այն ցնցոտիները, որոնք անոնց մերկութիւնը կը ծածկեն, իրենց կողմէ շինուած են։ Տիկին Վէօլֆլինկ յաճախակի այցելութիւններ կուտար այդ գաղթականութեան և երբ վերադարձաւ Ցուկ լիճին վրայ իր բնակած շքեղ «վիլլա»ն, սկսաւ հետեւիլ Ասքոնայի բնապաշտներուն օրինակին։ Կատարելապէս անմիտ գտնուեցաւ իր անձին նկատմամբ, բնաւ չյարդարեց իր մազերը, ներքին ճերմակեղէն չհագաւ և չորդեգրեց հագուստները որոնք արդէն շատ համեստ թեւ մը կը կազմէին։ Ազդեցութեանը տակ այն անմիտ վիճակին, որ սիսթէմաթիք համոզման մը ստացած էր, տիկին Վէօլֆլինկի անձը խիստ դժնդակ ձևափոխութիւն մը կրեց. նոյն իսկ մոլեռանդութիւնը ա՛յնքան առաջ տարաւ որ էրկնէն ալ պահանջեց՝ հետեւիլ իր օրինակին։ Ամէն անգամ որ այդ խնդիրը երեւան գար, բուռն կռիւներ տեղի կ'ունենային։ Վէօլֆլինկ, հաշտարարութեան նպատակով, յայտարարեց թէ պատրաստ է ընդունիլ բանջարակերութիւնը, բայց իր կնոջ միւս պահանջումներուն բոլորովին հակառակեցաւ։ Երկու ամուսիններուն միջև յարաբերութիւնները հետզհետէ ձգտեալ հանգամանք մը ստացան և տիկին Վէօլֆլինկի մոլեռանդութիւնը անտանելի դարձուց ամուսնական կեանքը։ Զիւրիխի մէջ եղած դրոյցներու նայելով, տիկին Վէօլֆլինկ մտերիմ ունի բնական կեանքի համար, ուրիշ մտաւորական խանդավառ առաջ եկաւ։ Վէօլֆլինկ, ամուսնական այդ անտանելի կեանքին վերջ մը տալու համար էր որ աժամապար թողուց իր կինը. եթէ բժիշկները ու դատաւորները այնպէս նկատեն թէ տիկին Վէօլֆլինկի ընթացքին մէջ ամուսնալուծում առաջ բերելու պատճառներ կան, Լէոբոլտ նախկին արքեդուքսը ամուսնալուծում պիտի պահանջէ, հակառակ պարագային, պարզ բաժանումով մը պիտի գոհանայ, որով պիտի կարենայ քաղաքակիրթ կեանքը չարունակել առանց իր կնոջը։ Գալով կնոջը, Վէօլֆլինկ աժամապար թոյլ կուտայ որ չարունակէ իր ընտրած կեանքը։

ԱՆԳԼԻԱ

Մեծն Բրիտանիոյ համար 1906 տարին, առևտրական ու ճարտարարուեստական տեսակէտով, ամէնէն բարգաւաճն էր։ Առաջին տասնմէկ ամիսներուն, մինչև Նոյեմ. 30, արտածման գումարն է 421,681,052 անգլիական ոսկի և ներածումներունը՝ 553,379,384։ 1905ի նոյն շրջանին հետ բաղդատելով ներածումները, 41,205,738 աւելցած են և արտածումներունը ալ՝ 49,604,367։ Մեծն Բրիտանիոյ ներքին հրապարակին ալ արտաքինին չափ բարգաւաճ է։ Այդ մասին թէև մինչև հիմա վիճակագրութիւն չկայ, սակայն այդ պակասն ալ պիտի լրանայ երբ առևտրական նախարարը պատրաստէ Անգլիոյ ներքին արտադրութեանց վիճակագրութիւնը։

ՏԻԿԻՆ ՕԴԷՐՕ ԵՒ ԻՐ ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Բարիզէն կը գրեն.

Պ. Ուէբ անգլիացի միլիոնատէր մըն է։ Մեծ մանարան մը ունի Արժանթինի մէջ և երկու կամ երեք մանարաններ ալ Անգլիոյ մէջ։ Տարեկան եկամուտն է իբր 300,000 ոսկերէն։ Այս մարդը, որ իր այս դիրքով կրնար լաւ ամուսնութիւն մը ընել, նշանուեցաւ սպանիացի կիսաշխարհիկ և կիսադարեան ծանօթ երգչուհիին՝ Քարոլին Օդէրոյի հետ, որ ցարդ գեղեցիկն Օդէրօ կը կոչուի, թէպէտ մազերը, կենցաղավարութիւնը և տարիքը բաւական վնասած են իր երբեմնի գեղեցկութեան։ Ամէն ոք կը տեսնայ զայս, միայն անգլիացի նշանածն է որ կոյր է, և կ'ուզէ օրինաւորապէս տիկին Ուէբ անուանել գեղեցիկին Օդէրօն։

Հեռագիրը աշխարհի չորս կողմը տարածեց Քարոլին Օդէրոյի այս յանկարծական նշանախօսութիւնը, այնպիսի արագութեամբ, ինչպէս վարչապետի մը քաղաքական կարեւորագոյն մէկ յայտարարութիւնը. այս դէպքը, դէթ Բարիզի մէջ, օրուան խնդիրն է։ Լրագրաց ռեբօրդըրներէն մէկը յաջողեցաւ ինթէրվիու մը ընել Քարոլին Օդէրոյի հետ, և առաջիկայ ամուսնութեան վրայ գաղափար մը կազմելու համար կ'արժէ իր բերնէն լսել նշանուելուն պարագաները, զորս նշանուելէն երկու ժամ ետքը պատմեց վերոյիշեալ լրաբերին։ —Հրամմեցէք, պարոն, ի՞նչ բանի օգտակար կրնամ ըլլալ ձեզ։ =Իմացայ, տիկին, թէ պիտի ամուսնանաք եղեր։

Տիկին Օդէրօ —այցելուն չարունակ տիկին կոչելը զայն— մեծաքրքիր ծիծաղելով.—Շատ զարմանալի բան. ուրկէ՞ իմացաք։ =Իրա՞ւ է։ —Այո՛, իրաւ է։ =Բայց ինչպէս եղաւ. —Ո՛չ, ոչ, դաղտնապահ անձ մը չէք երեւնար կոր, բարեկամս։ Երկու ժամ չկայ դեռ նշանուելս և դուք կ'ուզէք ամէն բան գիտնալ։ Այդ ալ իրօք զարմանալի է։

Տիկին Օդէրօ կը մարի խնդալէն, բայց յանկարծ լուրջ ձայնով մը կ'ըսէ.—Տեսէք որ ըսեմ. սիրեց զիս, ձեռքս խնդրեց և տուի։ =Ձեր նշանածին անունն ի՞նչ է։ —Ուիլ Ուէբ։ =Հարուստ է։ —Անշուշտ։

Հարցումներով ողողեցի զինքն և իր ուղղակիական գեղեցիկ շեշտերովը ըսաւ.—Տեսէք ինչպէս եղաւ։ Անցեալ օգոստոսին Պուէնոս Այրէս գացած էի թատրոնական մը կարեւոր դերին համար։ Բրնէ Ուէբ անունով անգլիացի մը որ Ամերիկայի մէջ մանարան մը ունի և Անգլիոյ մէջ ալ մանարանի տէր է, ինքզինքը ինծի ներկայացնել տալով, ըսաւ թէ չորս տարիէ ի վեր կը սիրէ զիս, լուսանկարս տեսած ըլլալով միայն։ Հիմա զիս անձամբ տեսնելով ա՛լ աւելի կը սիրէ զիս և ամբողջ հարստութիւնը իմ տրամադրութեանս տակ կը դնէ։ Մերժեցի այդ մարդուն հարստութիւնն ու սէրը, քանի որ սիրտս ուրիշին տուած էի։ Ասոր վրայ վշտանալով ըսաւ թէ ինքզինքը պիտի զարնէր։ «Ինչո՞ւ անձնասպան ըլլաք». գոչեցի. «մարդ շատ ապուշ ըլլալու է այդպէս մտածելու համար»։ Եւ իրօք, եթէ զիս սիրող այրերը ուզէին անձնասպան ըլլալ իրենց հետ ամուսնանալ չուզելուս համար, բաւական ընդարձակ գերեզմանատուն մը պէտք պիտի ըլլար... և այդպիսի բան մը գործել չպիտի գար։ Վերջապէս, Պ. Ուէբ պղատոնական դարպասներ ըրաւ, շքեղ ադամանդներ նուիրեց, զորս ընդունեցի իրեն հաճոյք պատճառած ըլլալու համար և Ֆրանսա վերադարձայ և ա՛լ չխորհեցայ իր վրայ։ Այս առտու յանկարծ եկաւ գտաւ զիս և վերստին իր սիրոյն վրայ խօսեցաւ ինծի։ Մերժեցի. տեղի չտուաւ. բարկացայ. և անոր բոլորովին դունատելով ըսաւ. Ինչ կ'ուզես. կ'ուզեմ որ քեզ հետ ամուսնանամ։— «Ո՛չ, ոչ, ամուսնութեան համար ծնած չեմ»։ Բայց յամառը չի կակղացաւ. խօսեցաւ, աղաչեց, մինչև որ սկսայ զայրանալ։ Ինչպէս կրնայի ամուսնանալու փորձ մը ընել, քանի որ ատոր ինչ ըլլալը չգիտէի դեռ։

«Ըսի Պ. Ուէբի թէ ինչ որ ալ ըլլայ, չեմ կրնար թողուլ Բարիզը և թատրոնը, թէ չափազանց շռայլ կին մըն եմ. Երկար բարակ բացատրեցի անոր մոլութիւններս։ Բայց խեղճ մարդը գիտցածէն չէր շեղեր։ Ըսի իրեն թէ գտնուած օթելիս շատ պարտք ունիմ։ Իբր պատասխան ըսաւ թէ ամբողջ օթէլը ծախու առնելով ինծի կը նուիրէ։ Ըսի թէ շատ գոհարեղէն ունիմ, բայց դրամ չունիմ։ Ուզեց մեծագումար դրամ նուիրել ինծի։ Կրտսեր քոյր մը ունիմ զոր խնամել պարտիմ։ Խոստացաւ անոր ալ մեծ օժիտ մը նուիրել։ Տեսայ որ իրօք շատ մեծ էր ինծի համար ունեցած սէրը։ Իր անձնուիրութեան անկեղծ հաւատացնելով վերջապէս «Այո» ըսի։

«Եւ անմիջապէս հեռաձայնով կոչեցի փաստաբանս և նոտարս։ Ժամ մը ետքը պայմանագրին ստորագրուեցաւ։ Քանի որ ստորագրեցի, ուրեմն նշանուած եմ։ Քիչ օրէն հրաւէրները պիտի զրկուին։ Երկու շաբաթէն պիտի ամուսնանամ նախ անգլիական հիւպատոսարանին մէջ և ետքն ալ եկեղեցւոյ խորանին առջև։»

= Լաւ. ձեր ապագայ ամուսինն ինչպիսի՞ մարդ է արտաքին երեւոյթով։

—Նիհար, շիկահեր, անմօրուս, բայց շատ շիք մարդ մըն է. կատարեալ ճէնդըլմէն մը։ Բայց ով որ ալ ըլլայ, խնդիրն այդ չէ։ Ինչ ծիծաղելի գաղափար, ինծի հետ ամուսնանալու փափաքը։ Բայց պայմանագրին ստորագրելէս ի վեր հազուադէպ արիութիւն մը եկած է վրաս։ Ինծի այնպէս կը թուի թէ շատ լուրջ բանի մը համար պայմանագիր կնքեցի. Եթէ ամուսնութեան մէջ դժբախտ ըլլամ, ինչ ընելու է, գոնէ զայդ ալ դուք ըսէք։

= Քանի որ ձեր ամուսինը այդչափ կը սիրէ ձեզ...

—Բայց այդ սէրը չարունակ կը տևէ՞ այսպէս։ Հապա իմ ազատութի՞ւնս. ես իմ հիմակուան կեանքս աւելի կը սիրեմ։ «Այսպիսի միջավայրի մը մէջ ինչպէս կրցաք ապրիլ ցարդ», հարցուց նշանածս։ «Բայց ես շատ լաւ կը զգամ ինքզինքս այս միջավայրին մէջ», պատասխանեցի իրեն։ Զարմացաւ պատասխանիս վրայ։

= Կը յուսամ թէ պիտի փոխէք ձեր կենցաղավարութեան եղանակը։

—Այո՛, բայց շատ դժուար պիտի ըլլայ այդ։ Տեսնենք, պիտի փորձեմ։

= Եւ ընտանիքի գերազանց մայր մը պիտի ըլլաք։

Քարոլին Օդէրօ, սոսկալով իրեն ուղղուած մայր բառէն, ըսաւ. «Ո՛չ, ո՛չ, այդ բանը մի մաղթէք ինծի համար. ոչ բնաւ»։ Ապա վերստին ծիծաղելով յարեց.— «Ինչ որ է, Բարիզի մէջ մեծ աղմուկ պիտի ըլլէ այն օրը ուր փառաւոր հանդէսով մը Մատլէնի եկեղեցին երթալս տեսնեն, Պ. Ուէբի հետ ամուսնանալու համար...։

Ճշմարի՞տ է թէ սոսկ ռէքլամ մըն է պարզ. Քարոլին Օդէրոյի համար կարելի է ասոնց թէ՛ մին և թէ միւսը։ Բայց և այնպէս կարող է նաև «փորձի համար» ամուսնանալ։ Մինչ այս մինչ այն, Պ. Ուէբ Անգլիա վերադարձած է ամուսնական վաւերագրերուն պատրաստութեան համար։ Բայց կրնայ ըլլալ նաև որ մոռնայ Բարիզ դառնալ...։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ.— Սաքըզի կառավարիչ անուանուեցաւ Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին անդամ Հիւսէյին Ֆախրէտտին պէյ։

—Պետական Խորհուրդին օրէնսդիր ճիւղին անդամ անուանուեցաւ Սաքըզի կառավարիչ Աթըֆ պէյ։

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Սանիէի աստիճան տրուեցաւ Կայս. Անձնական Գանձուն Կայս. կալուածներու դիւանին քարտուղարներէն Խալիլ ու Ֆեյզի էֆ.ներու. Սալիսէի աստիճան՝ Կ. Պոլսոյ առևտրական առաջին դատարանին օգնական անդամ Խօճէք Լութֆի պէյի, Երուսաղէմի կալուածոյ Տնօրէն Ֆէհմի էֆ.ի, Նաֆայի նախնական դատարանին անդամ Ապտուլլահ Շէֆիք էֆ.ի և Դալաթիոյ ոստիկանութեան գոմիսէրներէն Տալիփթալլը Մէհմէտ էֆ.ի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Ծովային առևտրական դատարանին անդամ Ունճեան Մարգար էֆ.ի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ վճռաբեկ ատեանին առաջին ընդհանուր դատախազութեան օգնականներէն Ալի Րիզա պէյի և Կայս. շէնքերու մեհրամոյին մէջ ծառայող երկաթագործ Պ. Աքիլէի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ գերմանացի առաջնակարգ վաճառական Պ. Ատոլֆ Էքէրի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Ճէնովայի մէջ Օսմ. Կառավարութեան հաշւոյն շինուած եօթը թորփիլանաւերը, երէկ, ժամ 6ին Կէլիպոլըի Զարասաք նաւահանգիստէն մեկնելով, երէկ իրիկուն ուշ ատեն Այըա-Ստէֆանոսի առջև ժամանեցին։ Այս առտու Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստը կը մտնեն։

ԱՏԵՂՆԻ ՈՒ ՊՐՈՒՍԱՅԻ նահանգաց մէջ ողողումներէ վնասուողներուն նպաստելու համար կազմուած յանձնաժողովը երէկ գումարուեցաւ քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մէջ և խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութիւնը որոշեց ընդարձակել Համիտիէ առևտրական վարժարանին շէնքը, վասն զի ուսանողներու թիւը հինգ հարիւրը անցած ըլլալով, անբաւական կուգայ։

ԿԱՅՍ. ԹԱՆԳԱՐԱՆԻՆ վրայ աւելցուող նոր մասին շինութիւնը աւարտելու վրայ է։ Հիմա հոն ցուցադրուելիք հնութեանց վայրերը կը շինուին. նաև Չինիլի Քէօշքի հնութիւնները այդ նոր շէնքը պիտի փոխադրուին. հին շէնքերէն մէկը գտնուած իսլամական հնութիւնները Չինիլի Քէօշքը պիտի փոխադրուին։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՄԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ.— Կ. Պոլսոյ ամբաստանիչ ատեանին կողմէ ձերբակալման հրամանագիր տրուած է Արամ Զարդանեանի մասին, որ բնիկ Սըվազի ժողովուրդէն ըլլալով հանդերձ կերպով մը Պուլկարիա գացած է և «Էդմիկ» անունով բանդագուշանքի գիր մը կը հրատարակէ։ Այդ անձը իբրև ոճրագործ ամբաստանուած ըլլալով, եղեռնադատ ատեանին առջև պիտի դատուի։ Դատական-ոստիկանական բոլոր պաշտօնեաները պարտաւոր են զայն, ուր որ տեսնեն, ձերբակալել և նոյն դատարանին բանտը յանձնել։

ՄԱՀ ՍԷՅՖՈՒԼԼԱՀ ՊԷՅԻ.— Կայս. հրացանակիրներէն դեր-գնդապետ Սէյֆուլլահ պէյ, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, մեռաւ Գասըմփաշա, Մօտա, իր տանը մէջ։ Ցաւակցութիւնը կատարուեցաւ, ծախքը Կայս. մասնաւոր Արկղէն հատուցելով։

ՎԱՆԱՅ նահանգին Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայ Մէհմէտ Խայրի էֆ., կ'ըսէ Իգտամ, Կայս. Իրատէով դատաստանի պիտի ենթարկուի, վասն զի բռնութեամբ յափշտակութիւն կատարած է։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ոստիկաններու ժողովին անդամ կարգուեցաւ Պրուսայի նահանգին ոստիկանութեան նախորդ գոմիսէր Իսմայիլ էֆ.։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ Ղալաթիոյ, Պոլսոյ ու Բերայի ճիւղերը գոց պիտի ըլլան Յունվ. 7, 14 և 19ին (Ն. Տ.)։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՈՐԹԱՏՈՒՆԿԵՐ.— Ազդ հանքաց, անտառաց եւ երկրագործական նախարարութենէն.— Կ. Պոլսոյ ու շրջակայներու յայտնի սահմաններուն մէջ փիլօքսէրայէ վնասուած այգիներու նորոգութեան և վերակենդանացման համար, ինչպէս ամէն տարի, այս տարի ևս այգեգործներուն պատրաստած այգիի վայրերուն տարածութեան և հողին կազմութեան համաձայն՝ պէտք եղած տեսակներէն անհրաժեշտ չափով ամերիկեան որթատունկեր ձրիօրէն պիտի բաշխուին Գըզըլ-Թօփրաքի անկարանէն։ Ուստի, փափաքողները ամսոյս 30էն մինչև Յունուարի վերջը կրնան դիմել կա՛մ անտառաց, հանքաց և երկրագործական նախարարութեան երկրագործական մասնագէտներու ժողովին, և կա՛մ ուղղակի Գըզըլ-Թօփրաքի ամերիկեան որթատունկի արմատներուն ու այգիներու պատուաստի գործողութեանց վարժարանի Տնօրէնութեան, ու արձանագրել տալ իրենց անունը, իրենց ուզած որթատունկներու քանակը, և իրենց պատրաստած գետնին ընդարձակութիւնն ու դիրքը։

—Ամէն տարի, ամերիկեան որթատունկերու այգիներ հասցնելու, և նոյն որթատունկերը պատուաստելու ու դարմանելու գործողութիւններու ուսուցմամբ վարպետ այգեգործներ հասցնելու համար Գըզըլ-Թօփրաքի պատուաստի գործողութեանց վարժարանին մէջ՝ ութը զրուշ օրականով և երկու ամիս պայմանաժամով այգեգործներ կ'ընդունուին։ Այսպէս յառաջիկայ 323 տարւոյ մարտի սկիզբէն ևս այդ գործողութեանց ուսուցման պիտի ձեռնարկուի, և տասը այգեգործներ միևնոյն օրականով պիտի ընդունուին։ Կը ծանուցուի ուրեմն թէ՝ Կ. Պոլսոյ շրջակայ այգեգործներէն, և կամ այգեգործի զաւակներէն անոնք որ այս արհեստը կ'ուզեն սորվիլ, առ առաւելն պէտք է որ յառաջիկայ փետրուար ամսոյ վերջը յիշեալ վարժարանին դիմում ընեն, և անուններնին արձանագրեն։

ՀՐՁԻԳՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ
ԵՒ
ՇԱՀԵԿԱՆ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բերայի Ոստիկանութիւնը հրձիգներու ընկերութեան մը հետքը երեւան հանած է, որ տարիներէ ի վեր կը գործէր։ Ահաւասիկ այս կարեւոր գործին պարագաները։

Բերա, Թարլա Պաշը, Ապանոզ փողոց, Ազատեն անուն կին մը իր բնակած տան սենեակները վարձու կուտար։ Անցեալ երեքշաբթի գիշեր ժամ 11ին Ազատեն տանը մէջէն յանկէն աղմուկ մը իմացաւ և վեր ելաւ, տեսաւ թէ սենեակներէն մէկուն դուռը կէս մը բաց է և չափէն աւելի լուսաւորուած. իսկոյն դուռը բացաւ. մահճակալին քովը դրուած սնտուկը կայրէր. նաև մահճակալին ծածկոցն ալ կրակ առած էր։ Ազատեն մահճակալին մօտ փութաց, սենեակին վարձակալը՝ Մարքոն արթնցնելու համար, սակայն թէ՛ մահճակալին և թէ սենեակին մէջ ոչ ոք կար, ուստի մէկ կողմէն կրակը մարելու աշխատեցաւ և միւս կողմէն ալ «օգնութիւն» գոչեց։ Ոստիկանութեան պաշտօնեաները հասնելով կրակը մարեցին. մահճակալին քովի սնտուկը քննելով տեսան թէ երեք շիշ «պէնզին» և մէկ մասը այրած տաշեղներ կը պարունակէ։ Սենեակին վարձակալը տանը մէջ փնտռուեցաւ, բայց չգտնուեցաւ։ Խուզարկութեանց պահուն տեսնուեցաւ Ժան անուն մարդ մը, որ տանը վերի յարկը կը բնակէր, և որուն ընթացքը ուշադրաւ էր, վասն զի փախչելու պատրաստուելու երեւոյթը ունէր. ուստի ձերբակալուեցաւ։ Թէև այդ տունը ու կարասիները ապահովագրուած չէին, սակայն երեք շիշ «պէնզին» ու տաշեղ պարունակող սնտուկը մահճակալին քով դրուելով կրակ տրուելը և վարձակալ Մարքոյի փախած ըլլալու պարագան այլևս կասկած չէր թողուր թէ հրդեհը դիտմամբ ձգուած է։ Ազատեն ալ յայտարարեց թէ փախստական Մարքօ ու ձերբակալուած Ժան տասը օր առաջ հետզհետէ իր տունը գալով սենեակ վարձած էին և վերադրեալ սնտուկն ալ Մարքոն բերած էր։ Բերայի կառավարիչ Համտի պէյ իմանալով այդ իրողութիւնը, հրաման տուաւ պաշտօնեայ պաշտօնեաներուն որ այդ մասին մանրազնին քննութիւն կատարուելով գործը երեւան հանուի։ Կատարուած քննութիւնները ո՛չ միայն հաստատեցին թէ հրդեհը դիտմամբ ձգուած է, այլ նաև երեւան հանեցին սա պարագաները.—Փախստական Մարքօ, ձերբակալուած Ժան և ուրիշ կարգ մը անձեր, հրդեհ առաջ բերելու և ապահովագրական ընկերութիւններէն դրամ առնելու համար, ընկերութիւն մը կազմած են՝ ապահովագրական ընկերութեանց պատկանող մէկ քանի անձանց հետ։ Այդ ընկերութեան պատկանողներու մեծ մասը ձերբակալուեցաւ։ Ժան, որ հրդեհին ատեն փախչիլ փորձած պահուն ձերբակալուած էր, և որ Բէդրօ ու Վիթալի ծածկանուններն ալ կը կրէր, դեկտ. 1ին վերոյիշեալ տունը երթալով, վերի յարկին փողոցին վրայ նայող սենեակ մը վարձած էր ամսական երկու ոսկիի, ըսելով որ անգլիական Ռէժիի ընկերութեան մէջ գրագիր է. մէկ ոսկի ալ կանխիկ վճարած էր։ Երեք օր ետքն ալ Մարքօ ներկայանալով վարի յարկին պարտէզին վրայ սենեակ մը վարձած էր, ըսելով որ Բերա, բաւթաչիի մը խանութը սպասաւոր էր և թէ Գուլէ Տիպի՝ Հանրի ապարթըմանէն կը փոխադրուէր։ Մարքօ, սենեակը վարձելէն քանի մը օր ետքը, երկուշաբթի օր մը ձեռքը փոքր սնտուկով մը սենեակը կը մտնէ և նոյն գիշերը, ըսելով որ իր ազգականներէն մէկուն մօտ պիտի երթայ, կը մեկնի: Հետեւեալ գիշերը ժամ 2½ին գալով սենեակը կը պառկի և առտուան դէմ հրդեհը կը պատահի: Կրակը սկսած տունին հասնող ոստիկանները տեսան թէ տանը դուռը կէս մը բաց է, ինչ որ կը հաստատէ Մարքոյի փախուստը: Ձերբակալուած ժանի հարցաքննութեամբը ճշմարտութիւնը երեւան հանուեցաւ և հաստատուեցաւ թէ կարգ մը անձեր ընկերութիւն մը կազմելով ինը տարիէ ի վեր տուներ և ստացուածքներ, իրենց իսկական արժէքէն աւելի ապահովագրելէ ետքը, կրակի կուտան, և այդպէս, շատ մը ընտանիքներու վնասելով, իրենց գրպանները կը լեցնեն: Վերոգրեալ անձերէն ձերբակալուած են ժան, Ֆիլիբ, Բօչօ, Մանոլ, Լէոն, Նիքոլի, Օննիկ Ֆէրահ ու սպասաւորը Միքէ, Զաֆիրի և Եորկի: Ասոնցմէ Ֆիլիբ, որ աւստրիական Ֆենիքս և Թրիէսթէ ապահովագրական Ընկերութեանց մէջ քննիչ է, մէկ քանի տարի առաջ, Բերա Աղա Համամ բնակող ռուսիացի դայեակ մը համոզելով, անոր 45 ոսկի արժող կարասիները չորս հարիւր յիսուն ոսկիի կ'ապահովագրէ Բոլոր Ընկերութեան: Ֆիլիբ կը մտցրէ Ընկերութեան պաշտօնեաներէն Կալիչիի և ապահովագրիչ Անթիլլոյի սպասաւորին` Անտոն Բոլէնէզի հետ այդ տունը այրել և դրամը սապէս բաշխել.—Երկու հարիւր ոսկին` դայեակին, հարիւրը` Կալիչիի, յիսունը` տունը այրողին և մնացած հարիւրն ալ իրեն: Այս ծրագիրը գործադրելով տունը այրելէ ետքը, Ֆիլիբ 450 ոսկին Ընկերութենէն գանձելով 250ը դայեակին կուտայ և մնացած 200ն ալ ինք կը գրպանէ: Կալիչի տեսնելով որ իր բաժինը չի վճարուիր, Ֆիլիբի գրասենեակը կ'երթայ, դրամը կը պահանջէ, Ֆիլիբ կը մերժէ, Կալիչի կը սպառնայ և վերջապէս 100 ոսկին կը ստանայ: Այդ ծրագրին պատրաստութեան պահուն Անտոն Բոլէնէզ սիրային յարաբերութիւններ ալ կը հաստատէ նոյն դայեակին հետ: Ֆիլիբի և Օննիկ Ֆէրահի միջեւ առնելիքի խնդիր մը կար: Ֆիլիբ երեք հարիւր ոսկի կը պահանջէր Օննիկէն, մինչդեռ այս վերջինը կը պատասխանէր թէ դրամ չունի. միայն թէ Պեօյիւք Բարմագ Գաբու Ճատտէսի ունեցած տունը` եօթը հարիւր ոսկիի Նիտէրլանտ, և կարասիներն ալ դարձեալ 700 ոսկիի Իմբէրիալ Ընկերութեան կ'ապահովագրէ. ուստի կ'որոշուի այդ տունը այրել և հազար չորս հարիւր ոսկին ապահովագրական Ընկերութենէն գանձելով, պարտքը հատուցանել: Միանգամայն կ'որոշեն բռնկցնել Օննիկի տանը եւին` Բիւյիւք Բարմաք Գաբու Գաթինայի փոյաաչէն համրատունը: Մէկ քանի ամիս առաջ այդ կերպով էր որ ծագեցաւ նոյն տեղին հրդեհը: Ֆիլիբ և Օննիկ մարդ մը գտնելով երկու օր յաճախել կուտան Բաթինայի համրատունը. այդ անձը նոյն տան վերի յարկը բռնկցնելով կը փախչի: Օննիկի տունն ալ եւին գտնուելով բնականաբար կ'այրի: Օննիկ ապահովագրական ընկերութեանց դիմելով հազար չորս հարիւր ոսկին կը ստանայ և երեք հարիւր ոսկիի իր պարտքը կը հատուցանէ: Ֆիլիբ, մէկ քանի տարի առաջ, Պոլիս, Բարմաք Գաբու, Խաքեհնտէր Պաղազը, կօշկակարի մը խանութը հարիւր ոսկիի կ'ապահովագրէ և Զաֆիրի անունով իր մէկ ընկերոջը այրել կուտայ այդ խանութը. յետոյ ապահովագրական Ընկերութենէն կը ստանայ նոյն գումարը: Նոյն միջոցին երբ ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկած էր, Ֆիլիբ, խնդիրները մէջտեղ չհանելով, իր ազգականներէն Եանեացի Եորկին երեւան կը հանէ: Եորկի կը յայտարարէ թէ ինք հարիւր ոսկիի ապահովագրել տուած է այդ խանութը. ուստի կը ձերբակալուի, մէկ քանի ամիս կը բանտարկուի և յետոյ կ'արձակուի: Կատարուած քննութեամբ հաստատուած է որ վերոգրեալ Ֆիլիբ նաեւ մասնակից է Բանկալթի Պայըր փողոցը պատահած հրդեհին: Ֆիլիբ երկու տարի առաջ նոյն փողոցին մէջ պարապ տուն մը վարձել կուտայ իր ծանօթներէն մէկուն: Այդ անձը կարասիները կը փոխադրէ նոյն տունը և այդ կարասիները երեք հարիւր ոսկիի կ'ապահովագրէ: Յետոյ տանը կիցը գտնուած ուրիշ տան մը մէջ սենեակ մը վարձել կուտայ իր ուրիշ մէկ ծանօթին. այս վերջինը կրակ ձգելով կը փախչի: Կիցը գտնուած ապահովագրեալ տունն ալ այրելով, Ֆիլիբ Ընկերութենէն երեք հարիւր ոսկին կը ստանայ և իր ծանօթին հետ մէջերնին կը բաժնեն: Երկու տարի առաջ Ղալաթիոյ Հավրա փողոցին մէջ պատահած հրդեհի մը առեն, ինչպէս կը յիշուի, եօթը-ութ հոգի այրելով մեռան: Հիմա հաստատուած է որ այդ հրդեհն ալ դիտմամբ ձգուած է: Ֆիլիբ նոյն Թուականին այդ փողոցին մէջ տան մը կարասիները երեք հարիւր ոսկիի ապահովագրած էր. կիցը գտնուած պարապ տուն մը ալ վարձել տուած էր իր գտած մէկ անձին: Այդ երկրորդ տունը բռնկցնելով հրդեհ առաջ բերած ըլլալով, միւս տունը այրած էր և Ֆիլիբ 300 ոսկին գանձելով, նոյն վարձակալին հետ մէջերնին բաժնած էին: Հասկցուած է որ Ֆիլիբ այդ կարասիները ապահովագրել տուած է Լուի Բաքատորուլօ և Ավրամ անուն անձերուն միջոցաւ. այդ երկուքը ձերբակալելու համար խուզարկութիւն կը կատարուի: Հրձիգներու այդ ընկերութենէն Լէոն անուն սենեկապան մը, երկու տարի առաջ, կին մը կը համոզէ և տասներկու բեռնակիրի բեռ կազմող անոր կարասիները մավոնայով Հէյպէլի կղզին փոխադրել և հոն տասներհինգ ոսկիի տուն մը վարձել կուտայ, նաեւ կարասիները 750 անգլիական ոսկիի կ'ապահովագրէ Լոնտոնի Իւնիոն Ընկերութեան: Այդ տան կիցը ուրիշ տան մը մէջ Պայծառ անուն կնոջ մը սենեակ մը վարձել կուտայ: Լէոն, Հէյպէլի կղզիէն Բօչօ և Մանոլ անուն երկու մարդեր կը գտնէ, և անոնց միջոցաւ հրդեհ ձգել կուտայ Պայծառի սենեակը, որով կիցը գտնուած տունը իր կարասիներովը կ'այրի. ապահովագրական Ընկերութենէն դրամները կը գանձեն և իրենց միջեւ կը բաժնեն: Հէյպէլի կղզեցի Բօչոյի եղբայրը` Նիքոլի, ասկէ առաջ, Բերա, Լէհ փողոց, Միչէի տունն ալ այրել կը փորձէ, բայց վարձակալ կինը իմանալով, կը մարէ կրակը, սակայն ձեռքերը կ'այրին: Նիքոլի ալ հիմա ձերբակալուած է: Անցեալ տարի Բերա, Ասմա-Քոմաթամէն եկեղեցիին դիմացը` աւստրիական հպատակ Սավայի տան կարասիները երեք հարիւր ոսկիի կ'ապահովագրուի Ֆիլիբի միջոցաւ. յետոյ մարդ մը գտնելով կիցը գտնուած տունը բռնկցնել կուտայ, որով միւս տունն ալ այրելով, երեք հարիւր ոսկին կը գանձեն ապահովագրական Ընկերութենէն:

Ասոնք են ոստիկանութեան կողմէ կատարուած քննութեանց արդիւնքները: Ինչպէս կ'երեւայ, այդ ոճրագործութեան բոլոր հեղինակները ձերբակալուած են: Հէյպէլի կղզեցի Բօչօ ու Մանոլ նոյն կղզին Աղնա անուն խահուէճիի մը խանութն ալ այրած ըլլալնուն համար ձերբակալուած, բայց յետոյ արձակուած էին: Վերոգրեալ Բօչօ, Մանոլ ու Նիքոլի, ասկէ առաջ, Գարթալ և ուրիշ տեղեր հրդեհ առաջ բերելու համար տեկերով քարիւղ փոխադրելու առեննին ձերբակալուած էին, ինչպէս նաեւ ուրիշ անգամներ:

Աւելորդ է ըսել թէ ժողովուրդը ո՛րքան երախտապարտ է Բերայի կառավարիչ Վսեմ. Համտի պէյի, որուն ձեռնհասութեան ու աչալուրջ հսկողութեան շնորհիւ և Բերայի ոստիկաններուն քննութիւններովը երեւան հանուեցան կարգ մը անխիղճ անձեր, որոնք ուրիշներու վնաս հասցնելով իրենց գրպանները լեցնել կ'աշխատին:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՑՈՐԵՆ		Փարա
Առաջին ճերմակ օխան		34 -34½
Երկրորդ	» »	33 -33½
Խառն	»	31 -32
Զավտարը	»	30 -
Կարծր առաջին	»	38 -39
» միջին	»	34 -36
ԱԼԻՒՐ		Ղրշ.
Տեղական գերմա Ա. Պարկ		67 -67½
» » Բ. »		65 -

Այսօր 5 վակօն Անատոլըի ցորեն ժամանեց.

ԹԵՖ		
Օխան	15½-16½	փարա
ՖԱՐԻ		
Բեօսթէնճէ	քիլէն	12½-13
Ռումէլի		11½-12½

ՑՈՐԵՆԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

21 Դեկտեմբեր

Նիւ-Եորք	պատրաստ		79.3.8
»	մարտի	համար	.
» 1907	մայիսի	»	84.1.2
»	հոկտ.ի	»	79.8.8
»	դեկտ.ի	»	81.1.2
Լիվըրբուլ	պատրաստ		7.
»	յուլիսի	»	.
»	դեկտ.ի	»	6.4.1.2
»	մայիսի	»	6.5.
Չիգակօ	պատրաստ		.
»	հոկտ.ի	»	71.1.2
»	դեկտ.ի	»	73.7.8
Մարսիլիա	պատրաստ		18.

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

«ԲԱՐԵՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԲԱՐԵՐԱՐՆԵՐ»

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը մանրամասն կանոնագրութիւն մը պիտի պատրաստէ, ինչպէս հաղորդեցինք Արեւելքի նախընթաց օրուան թիւով, բարերարութեան և բարերարներու դասակարգութեան մասին: Այս գրութեան ուրուագիծը որ չորս գլուխներու կը բաժնուի, հետեւեալն է: —

Առաջին գլուխին մէջ Ս. Պատրիարք Հայրը պիտի թուէ Բարեգործութեան տեսակները. այսպէս, օրինակի համար, կարելի է բարերար ըլլալ եկեղեցիներ, հիւանդանոցներ, դպրոցներ և բարեգործական հաստատութիւններ կառուցանելով, կալուածներ կտակելով, դրամ նուիրելով, եկեղեցին, դպրոցը, հիւանդանոցը և այլ բարեպաշտական և բարեգործական հաստատութիւններ զարդարելով:

Երկրորդ գլուխին մէջ Ամեն. Հեղինակը բարերարները հետեւեալ դասակարգութեանց պիտի բաժնէ համեմատաբար: Ա.— Մօտաւորապէս 50—500 ոսկի տուողները պիտի կոչուին «Նուիրատու այսինչ հաստատութեան»: Բ.— «500—1500 ոսկի տուողները պիտի կոչուին «Արդիւնաբար այսինչ հաստատութեան»: Գ.— 1500—3500 ոսկի նուիրողները պիտի յորջորջուին «Երախտաւոր այսինչ հաստատութեան»: Դ.— 3500—6000 ոսկի նուիրողները պիտի հռչակուին «Բարերար այսինչ հաստատութեան»: Ե.— Երբ հարուստ մը 6000 ոսկիէ աւելի մեծ գումար մը կամ կալուած և այլն կը նուիրէ` պիտի կոչուի «Բարերար Ազգին»:

Բարեպաշտական կամ բարեգործական հաստատութեան մը կարելի է օգտակար ըլլալ ո՛չ միայն դրամով, հարստութեամբ, ուրիշ միջոցներով, այլ նաեւ աշխատութեամբ և յաճախ նիւթական բարերարութենէ աւելի կարեւորութիւն ունեցող բարոյական աջակցութիւն, ջանք նուիրելով բարեգործական, դպրոցական և եկեղեցական մեծ հաստատութիւններ հիմնելու համար: Հաստատութեան մը համար բարոյապէս մեծապէս աշխատողները պիտի անուանուին «Վաստակաւոր այսինչ հաստատութեան»:

Երրորդ գլուխին մէջ Ս. Պատրիարքը պիտի խօսի բարերարութեան պայմաններու և ձեւերու մասին: Այսպէս, օրինակի համար, Ա.— Բարերարութիւնը կրնայ ըլլալ միանուագ հատուցմամբ կամ վճարումով միակ հատուցման մը և կամ քանի մը հատուցմանց միանգամայն: Բ.— Բարերարութիւնը կրնայ ըլլալ պարբերական վճարումներով, որոշեալ ժամանակի մը միջոցին: Գ.— Բարեգործութեան հանգամանքներու նկատմամբ հետեւեալ դիտողութիւնը մասնաւոր ուշադրութեան արժանի է.— Բարեգործութեան վերաբերեալ բոլոր վաւերաթուղթերը պէտք է Պատրիարքին ներկայացուին և Պատրիարքարանի մէջ պահուին:— Դ. Բարերար կը ճանչցուի միայն մէկ անձ և ո՛չ թէ անոր ամբողջ ընտանիքն ու պարագաները: Ե.— Որ և է անձ մը կրնայ ուրիշի անունով (այսինքն իր հօր, մօր, եղբօր և այլն) բարերարութիւն ընել: Զ.— Բարերարին պարագաները չեն կրնար բարերարութեան արդիւնքը իրենք վայելել:

Չորրորդ գլուխին մէջ Ս. Պատրիարքը կը խօսի այլ և այլ կարգի բարեգործներուն յայտնուելիք շնորհակալութեան կամ երախտագիտութեան ձեւերուն վրայ:

Պատրիարքարանը կը վարձատրէ բարեգործները` 1.— Օրհնութեան կոնդակով. 2.— Հաստատութեանց վրայ արձանագրել տալով բարեգործներուն անունները. 3.— Բարերարներուն համար տարեկան յիշատակութիւն, պատարագ, հոգեհանգիստ, հանդէս կազմակերպելով: 4.— Բարեգործներուն պատկերները իրենց հիմնած հաստատութեան մէջ տեղաւորելով: 5.— Բարերարները եկեղեցւոյ մօտ վայր մը թաղելու արտօնութիւն տալով: 6.— Եւ վերջապէս, Պատրիարքարանի մէկ սրահին մէջ մեծ բարերարներուն պատկերները տեղաւորելով:

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ

Ս. Պատրիարք Հայրը, ինչպէս երէկ ծանուցինք, կատարելապէս ապաքինած ըլլալով, վերսկսած է զբաղիլ վարչական գործերով և այս առաւօտ Պատրիարքարան գնաց:

⁂ Ֆրանսական դեսպան Պ. Քոնսթան երէկ Ս. Պատրիարք Հօր այցելեց, Բերա, Ն. Սրբազնութեան բնակարանը:

⁂ Ս. Պատրիարքը երէկուընէ հարկ եղած հրահանգները տուաւ ընդունելութեանը համար Արմաշի Դպրեվանքին հինգ ընծայացուներուն, որոնք հաւանաբար այս իրիկուն մայրաքաղաքս կը հասնին առաջնորդութեամբ ներքին տեսուչ Տ. Մեսրոպ վրդ.ի և պիտի հիւրընկալուին Պատրիարքարանի մէջ: Եթէ այսօր ժամանեն, Ս. Պատրիարքը յառաջիկայ կիրակի առաւօտ սարկաւագութեան աստիճան պիտի տայ անոնց Մայր եկեղեցւոյ մէջ, ուր երգեցողութիւնները և Պատարագի արարողութիւնները եռաձայն պիտի երգուին: Իսկ եթէ ձեռնադրուելիքներուն ժամանումը յապաղի, անոնց ձեռնադրութեան հանդէսը պիտի յետաձգուի յաջորդ կիրակի:

Երկուշաբթի առաւօտ եւս. Ս. Ստեփաննոսի տօնին առթիւ, հանդիսաւոր արարողութիւններ պիտի կատարուին Մայր եկեղեցւոյ մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին:

* * *

Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեամբ, Վանայ առաջնորդական նորընտիր Տեղապահ Տ. Ներսէս Վրդ. Խապայեան, ընկերակցութեամբ Տ. Զաւէն Ծ. Վրդ.ի, շաբաթ օրը շնորհաւորական այցելութիւն պիտի տայ Վանայ Նոր կուսակալ Վսեմ. Ալի պէյի:

—Պատրիարքարանէ գրուեցաւ Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս արքեպիսկ.ին որպէս զի տօնական օրերու առթիւ ներում շնորհէ Մէրտիկէօզի Տ. Տրդատ քհն. Մարգարեանին:

—Ս. Պատրիարք Հայրը` նկատողութեան առնելով Եգիպտոսի Առաջնորդ Տ. Մկրտիչ վրդ.ի բարի վկայութիւնը, հարկ դատած է ծաղկոյ փիլոն կրելու արտօնութիւն շնորհել տեղւոյն Առաջն. Փոխանորդ Տ. Յարութիւն քհն. Յակոբեանի:

—Շումլայէն Տ. Խորէն քհն. Մուրատեան, որ ասկէ առաջ կարգալոյծ եղած էր կրօն. ժողովոյ որոշմամբ` խնդրած է Պատրիարքարանէն, որ բաւ համարելով իր պատիժը` ներում շնորհուի իրեն:

—Ղալաթիոյ եկեղեցւոյն երաժշտապետ Լեւոն էֆ. Չիլինկիրեան, երէկ, Ազգ. Հիւանդանոցի Որբանոցը երթալով, ի Թաղը Չէչմէ, ձեռնարկեց իր ուսուցչական պաշտօնին` ձայնագրութիւն սորվեցնելու համար աշակերտներուն:

—Պաղտատի Առաջն. Տեղապահ Տ. Մկրտիչ վրդ. Չլղատեան երէկ մեկնեցաւ իր պաշտօնատեղին:

—Շիշլիի, Ֆէրիքէօյի և շրջակայից մուխթարութեան կնիքը վաւերացուելով կայս. Կառավարութեան կողմէ, յանձնուեցաւ Վարդերես էֆ. Աթմաճեանի, որ արդէն չորս տարիէ ի վեր կ'անդամակցի Ֆէրիքէօյի եկեղեցիին Թաղ. Խորհուրդին` իբրեւ ատենադպիր:

—Իզմիրի ծանօթ վաճառականներէն Տիար Յակոբ Եղմաեան տեղւոյն պէլճիքական հիւպատոսարանին թարգման կարգուեր է:

* * *

ՀԱՅ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԸ

Դժբախտաբար մենք մինչեւ այժմ գեղարուեստ և գեղարուեստագէտ չենք քաջալերած և մեր ամենէն հանճարեղ դերասանները, նկարիչները, երգահանները եւայլն խեղճ ու աղքատիկ կեանք ունեցած են և ունեւոր Հայերը գեղարուեստի ներկայացուցիչներուն վրայ իբր մուրացիկներու վրայ նայած են: Աղամեան և Ամերիկեան աղքատութեան մէջ մեռան: Չուհաճեան, Կարամուրզա և Եկմալեան երբեք նիւթական նախանձելի վիճակ մը չեն ունեցած: Բաշինջաղեան եւ այլ հայ նկարիչներ ստիպուած են ուրիշ զբաղումով մը իրենց օրապահիկը ճարել: Սակայն գեղարուեստի և մեր արուեստագէտներու նկատմամբ ունեցած դատապարտելի անտարբերութիւնը մինչեւ այսօր կը շարունակուի: Երգահան Չիլինկիրեան Զմիւռնիայէն Աստաբաղար և անկից հոս եկաւ իր օրապահիկին համար օրն ի բուն աշխատելով, Սինանեան մեծ հարստութիւն մը չդիզեց և այսօր դաս տալով կ'ապրի և իր ամբողջ ժամանակը երգահանութեան չի կրնար նուիրել:

Մնակեանի պէս տաղանդաւոր դերասան մը, Ալիքսանեանի, Պէնէմէճեանի և Ֆէհիմի նման կարող գործակիցներով, որոնք այժմ կը հիացնեն Բերայի բնակչութիւնը, ինչով կը վարձատրուի հանրութեան կողմէ նիւթականապէս: Ֆրանսական շատ մը թատերախումբերէն աւելի հմտութեամբ հին և հետաքրքրաշարժ կտորներու ներկայացումներ կուտայ Մնակեան թատերախումբը: Ուրախ ենք որ երէկ գիշեր ընտիր բազմութիւն մը ներկայ էր «Բարիզի Աղքատներուն»:

[illegible] մէջ վերջերս մեռեր է տաղանդաւոր հայ նկարիչ Տէր-Մինասեան, որ մուրալէ ամչնալով շաբաթներով անօթի մնացած էր և գեղեցիկ պատկեր մը գծելու ժամանակ անօթութենէ ուժասպառ եղած և ապա հիւանդանոց ղրկուելով հոն հոգին աւանդած է: Ահաւասիկ օրինակ մըն ալ թէ մենք գեղարուեստը ինչպէս կը քաջալերենք:

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԹԱՆՃԷՐ, 2 յունուար.— Էրախունլի բանտարկուեցաւ:

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ կառավարութիւնը հեռագրեց Զուիցերիոյ կառավարութեան որ հաճի անյապաղ նշանակել Մարոքի մէջ միջազգային ոստիկանութեան ընդհանուր քննիչը, համաձայն Ալճէզիրասի դեսպանախորհուրդին որոշմանց, որ վաւերացած է ստորագրող բոլոր տէրութեանց կողմէ:

—Սպանիոյ թագուհին վերոգրեալ վաւերացումին առթիւ, ուզելով իր գոհունակութիւնը յայտնել վախճանեալ Ալմոտովարի դուքսին մասնակցութեանը համար Ալճէզիրասի Դեսպանախորհուրդին որոշմանց, Ալճէզիրասի դքսուհիի տիտղոսը տուաւ անոր մօրը:

ՊՈԼՈՆԻԱ.— Ընդհանուր դատախազը վերստին ձեռք առաւ Պոնմարթենի դատը: Այդ վերաքննութիւնը տեղի ունեցած է մեղսակիցներէն մէկին յայտնութիւններովը, Պ. Նալոի, որ իր բանտին մէջ յայտարարեր է թէ ճշմարիտ ոճրագործը մեղսակիցներէն մէկն է որ ցարդ չէ ձերբակալուած:

ՎԻԵՆՆԱ.— Ֆրանսական դեսպան Ռըվէրզօ մարքիզը, որ այդ պաշտօնը կը թողու, յունուար 1ին դեսպանատան մէջ սեղան մը տուաւ իր մեկնելուն առթիւ: Վիէննայի ֆրանսական գաղթականութիւնը ցաւ կը զգայ այդ մեկնումին համար:

—Ֆրանց Յօզէֆ կայսրը Բէչթա գնաց, ուր պիտի նախագահէ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պատուիրակութեանց նիստերուն:

ՓԷՔԻՆ.— Կայս. հրամանագիր մը կիսաստուածներու կարգը կը դասէ Կոմփիւկիոս փիլիսոփան և անոր բնակութիւնը կը հաստատէ երկինքի եւ երկրի միջեւ:

ՊԵՐԼԻՆ.— Բէօսթնէր մեծ ծովակալին հրաժարելուն հետեւանքով, որ իր խնդրանքով հանգստեան կոչուած է, անոր յաջորդեց Վիլհէլմ կայսեր եղբայրը` Բրուսիոյ Հայնրիխ իշխանը, որով Գերմանիոյ նաւատորմին ընդհանուր հրամանատար կ'ըլլայ:

ՉԻՔԱԿՕ.— Ամերիկացի միլիառատէր Պ. Ռոքֆէլլէր երեք միլիոն տոլար նուիրեց Չիքակոյի համալսարանին: Պ. Ռոքֆէլլէրի կողմէ ցարդ եղած նուէրներուն գումարը կը հասնի հարիւր միլիոնի:

ՎԻԵՆՆԱ.— Բոլիթիշէ Քօռէսբօնտէնց կ'ըսէ թէ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարար Պառոն Էրէնթալ, Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Դիդդոնիի շնորհաւորութիւններ ուղղեր է Տարեգլուխի առթիւ. նաեւ Գերմանիոյ նախարարապետ ֆոն Պիւլով իշխանին, խնդրելով Վիլհէլմ կայսեր մատուցանել իր շնորհաւորութիւնները:

—Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը, Ռումանիոյ նախարարապետը և Պուլկարիոյ արտաքին գործոց նախարարն ալ Տարեգլուխի առթիւ իրենց շնորհաւորութիւնները ղրկեցին Պառոն Էրէնթալի:

ՊԵՐԼԻՆ.— Նախարարապետ ֆոն Պիւլով կոմսը նամակ մը ուղղեց «Կայսրութեան միութեան» նախագահ Լիպէր զօրավարին, հրաւիրելով գերման ժողովուրդը մաքառիլ ընկերվարական-տէմոքրաթներու, Լեհերու և կեդրոնի կուսակցութեան դէմ:

ԹԱՆՃԷՐ.— Մարոքեան զինուորներու Զինաթ առաքումը մօտալուտ է:

ՓԱՐԻԶ, 2 յունուար.— Թանճէրէն կը հեռագրեն թէ Էրախունլի իր ընտանիքը և ինչքերը Պնիարէս ցեղին մօտ ղրկեր է: Ինքը Զինաթ կը մնայ` պատրաստ` տեղ մը ապաստանելու երբ պէտք ըլլայ:

ՍԷՐԱՅԷՎՕ.—Անձրեւները կը շարունակեն: Լաչվա դետին շրջակայքը ողողուած է: Թրավնիք քաղաքը երկու մեթր ջուրի տակ կը գտնուի: Վնասները խիստ մեծ են:

ՊԵՐԼԻՆ.—Ընտրական պայքարը միշտ ընդհանուր մտազբաղումի առարկայ կ'ըլլայ: Մէկ քանի լրագիրներ կը ջատագովեն պահպանողական և ազատական կուսակցութեանց կեդրոնացումը. Նաեւ կը հրաւիրեն միջակորեար դասակարգը որ անջատ ընտրելիներու քուէ չտայ, վասն զի այդ կերպով կեդրոնի և ընկերվարական կուսակցութեան դիրքը դիւրացուցած պիտի ըլլայ: Միւս կողմէ Պեր Թակեպլաթ կ'ըսէ թէ կեդրոնի կուսակցութեան ընտրական ծրագիրը սապէս պիտի ըլլայ,—Այն տեղերը ուր ընտրելիներու յաջողութեան հնարաւորութիւնները տկար են, քուէարկել ի նպաստ Լեհերուն կամ ընկերվարական կուսակցութեան, և միշտ ազգայնական ազատական կուսակցութեան դէմ:

ԼՈՆՏՕՆ.— [illegible] Խորհրդարանին նստաշրջանը երբ բացուի, կառավարութիւնը օրինագիծ մը պիտի ներկայացնէ` երկրին պաշտպանութիւնը աւելցնելու թէ՛ ծովի և թէ ցամաքի վրայ: Այդ ծրագիրը եօթը տարուան շրջանի մը մէջ պիտի գործադրուի:

ԱՃՈՒՐԴ

ՎՆԱՍՈՒԱԾ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ

Մետաքսեղէն, ասուեղէն, պօնէթըրիի վերաբերեալ ապրանքներ ու մանր երկաթեղէններ, որոնք վնասուած են, աճուրդով պիտի ծախուին վաղը, ուրբաթ, 22 դեկտ., առտուան ժամը 10ին, Պոլիս, Եէնի խան, մաքսատան դրան մօտ:

20 դեկտ. 1906 Բօմիսեռ-Բրիզեօր

ԷՏ. ՔԱՍԹՐՕ

ԻՆՉ ՈՐ ԱԼ ԵՂԱԾ ԸԼԼԱՔ
ԱՆՊԱՏՃԱՌ ՊԷՏՔ ՈՒՆԻՔ
ԶՈՐԵՔԼԵԶՈՒԵԱՆ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՅԵՐԷՆ-ԳԱՂԻԵՐԷՆ-ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ-ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ
Զ. Տ. Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
Գնահատուած ծանօթ լեզուագէտներէ

Կ'ուզէ՞ք քիչ ժամանակի մէջ վերոյիշեալ լեզուները սահուն կերպով խօսելու:

Կ'ուզէ՞ք անսխալ թղթակցիլ այն լեզուներով.

Կ'ուզէ՞ք որ Եւրոպացի յաճախորդ մը երբ ներկայանայ` չշուարիք և ինքն ալ զարմանայ թէ ինչպէս լաւ կը խօսիք իր լեզուն:

Կ'ուզէ՞ք որ վարժարանին մէջ և դուրսը ըսեն թէ որքան լաւ կը խօսիք օտար լեզուներ:

Կ'ուզէ՞ք որ դուք Ձեր գիտցած լեզուներովը պարծենաք և ծնողքներ ալ ձեզմով և մանաւանդ կ'ուզէ՞ք որ դրամ շահիք:

Պէտք է գրանցել անունը «Զորեքլեզուեան,, [illegible] չէ, [illegible] մը աւելի:

Զորեքլեզուեան կը պարունակէ 3 մասեր.
Մասն Ա. Բառագիտութիւն:
« Բ. Խօսակցութիւններ, այցելութեան, գնման, վաճառման ժամանակ, ճամբորդութեան մէջ, այլ և այլ արհեստաւորաց հետ ևն. ևն.
» Գ. Նամակներ տոմսեր, հրաւիրագրեր և վաճառականական թղթակցութիւններ:

Այս տարի ՆՈՒԷՐԻ ՀԱՄԱՐ միմիայն Զորեքլեզուեանը կը բաւէ: Կը ծախուի, Պոլսոյ կողմ բոլոր գրավաճառաց քով, Ղալաթիա գօմիսիոն խանի սալ նախկին Վրօյի թղթավաճառանոցը, Բերայի Վայսի քով, Գօն-Մարշէն, և Սոլանտախի քովի լրագրավաճառին քով:

ԷՋ 320, Գին 12 Դահեկան (ընտիր անգլիական լաթակազմ): 10—8

ՊԱԶԱՐ ՏԸ ՄԻՒԶԻՔ
Պ. Բ. ԲԱԲԱՏՕՊՈՒԼՕ ԵՒ ՈՐԴԻՔ
ԲԵՐԱ, ՂԱԼԱԹԻԱ, ՊՈԼԻՍ

Տօնական օրերու առթիւ ժամանում ամէն տեսակ նորաձեւ ապրանքներու:

Պերճանքի եւ արուեստական առարկաներ:

Ամուսնական նուէրներու եւ Տարեգլխի կաղանդչէքներու համար

Արծաթեղէն	Փոհարեղէն
Ժամացոյց	Մարօքէնէ առարկաներ
Լամբար	Լուսամփոփ

Անագապղինձէ և հողէ արձանիկներ, գրասենեակի նիւթեր, ծխողներու առարկաներ, արդուզարդի նէսէսէրներ եւն. եւն.

Անմրցելի գիներ: 15—5

15 % ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԵՂՉ 15 %

ԲԱ

ԼՂԹՕ նորաձեւ, «Հէմպըրճ», արանց համար զգեստներ` «ֆասօն չիք», տղոց յատուկ զգեստներ` «Լուի ԺԵ.», արանց սեւ զգեստներ և սմօքինկ, խիստ ընտիր կերպով պատրաստուած, հագուստներուն ներքնակազմը մետաքսապատ, բարօրիւր ձեւով անթափանցիկ վերարկուներ` արանց և տղոց համար, ժաքէթներ, բալթօներ, քամթիւմներ, շրջազգեստներ, քորսաժներ, շըմիզէթներ` կանանց համար, ճերմակեղէն, շապկեղէն, գլխարկներ, գուլպաներ, մարօքէնէ առարկաներ, հոտեղէններ, փողկապներ, պըրթէլ, ամերիկեան կօշիկներ` «Վօքօվըր», մեր մասնաւոր մարքայով Տիհ Սթօն Շու:

Դիմել
Ս. ՃՕՆԱՑԵԱՆԻ
ՄԵԾ վաճառատուները
Կալաթա եւ Պոլիս

Ծննդեան և Տարեգլխի Նուէրի Համար`

Պօաներ` Չայլամի փետուրներով ու մուշտակներով.—Ամերիկեան դրութեամբ ածելիներ` իրենց կաղմածներով, «Gillette Safety Razor», վարդարուն սանտրեր, մետաքսապատ վաթկայով սենեկազգեստներ: 12—7

ՁԵՐ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ ԳՆԵՑԷՔ
ՎԻՔԹՕՐ ՊՈՒՐԿԷՆԻԻ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԷՆ
Բերա, Մեծ Փողոց, Թիւ 376

Բարիզի և Վիէննայի նորը կօշիկներ ծախող ամենէն մեծ վաճառատունն է: Նաեւ միակ ներկայացուցիչն է Նիւ-Եորքի Համման և որդի առեւտրական Տան, որ ամերիկեան կօշիկներ կը պատրաստէ: Տօնական օրերու և պարահանդէսներու առթիւ մեծ մթերք մը կայ նոր ու նորաձեւ կօշիկներու: 22—7

30 ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
Ն. Ա. ՍԱՐՍՐԻ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ
342, ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, 342

Գլխարկաշինութիւն, պօնէթըրիի վերաբերեալ նիւթեր, արծաթեղէն առարկաներ, փոհարեղէն, մարօքէնիէ առարկաներ, հոտեղէններ, ձեռնոց, հովանոց, շալկեղէն, ճամբորդութեան և պտուտի ճոխ առարկաներ եւայլն եւայլն:

Իր բազմաթիւ յաճախորդները գոհացնելու համար` Պ. Սարրիս 30 օրուան համար բացառիկ զեղչ մը պիտի ընէ:

20 % արուեստի եւ Ֆաբրիքի առարկաներու համար
15 % գլխարկներու համար
10 % պօնէթըրիի վերաբերեալ առարկաներու համար
Ձեռնոցներուն վրայ զեղչ չկայ

ԵԶԱԿԱՆ ԱՌԻԹ

150 ղրուշէն աւելի գնում կատարողին պիտի նուիրուի ձեռքի կաշիէ պայուսակ մը, 30 ղրուշի արժէքով:

Հաշուէընթացները ջնջուած են 30 օրուան բացառիկ վաճառման միջոցին: 5—8

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 20/2 Դեկտեմբեր

Օսմ. Թոհս. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	102 34
Ամենէն բարձր գին	»	102 36
Ամենէն վար գին	»	102 19
Ռումէլի Երկաթուղի գօց	Ֆր.	148 1/8
Ամենէն բարձր գին	»	148 1/8
Ամենէն վար գին	»	147 1/2
Թրամվայ	»	75 —

ԲԱՑՈՒՄ Դեկտեմբեր 21/3 Յունուար

Օսմ. Թոհս. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	102 66
» » » ժամը 7ին	»	102 36
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	148 7/8
» » ժամը 7ին	»	148 7/8
Քարափ Կ. Պոլսոյ Գ. Կ.	»	440 —
Անատ. երկթ. Պարտք. Ա. սերի	»	517 —
» » » Բ. սերի	»	515 —
» » բաժնեթուղթ	Ա. Ո.	18 40
Շիրքէթի Խայրիէ	»	41 50
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	4 95
Օսմ. Ապաչ. Ընկ.	»	4 70
Օսմ. ծխախոտ		19 38
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		11 55
» ժուիսանս		6 70
» պարտաթուղթ		482 —
Թրոնալ	Ֆր.	77 —
Տէքքէսի ջուրի ընկ.		334 —
Պալիա Քարա Այտըն		705 —
Միտիլլի պանքա	Օ. Ո.	6 —
Սալոնիքի պանքա		175 —
Մերսին Ատանա պրտղթ.	Ա. Ո.	17 50
Քաղաքու. աւանձնաշնորհեալ		129 —
» սովորական		122 —
» 5 պարտաթուղթ		90 —
Քարափ Իզմիրի		596 —
Փոխառ. Հելլենական 5 %		265 —
Հելլենական պարգեւաւոր թուղթ		442 50
» » »	Օ. Ո.	4 04
Լաւրիոմ	Ֆր.	91 50

ՍԹԻՎԱՆՑ

Օսմ. Միացեալ 1 օրուան	Օ. Ո.	3 60
» » 8 »		4 65
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	1 —

Փոխ. Հրապարակ Օսմ. Պանքայի

	Գնում	Վաճառում
Լոնտոն 3 ամիս ղրշ.	110 —	— —
» չէք »	110 —	110 12½
Բարիզ 3 ամիս ֆր.	— —	— —
» չէք »	22 95	22 85
Պերլին մարք	18 65	18 60
Վիեննա քուռոն ֆիօրին	21 93	21 87

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Անգլիական ոսկի	ղրշ.	109 38
Ֆրանսական »	»	87 08
Գերմանական 20 մարք	»	106 10
Բոլ Էմբէրիալ	»	90 20
Մէճիտի տարբերութիւն	»	107 28
Արծաթ մանրուք	»	104 —
Մէթալիք	»	100 20
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8 67

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 2 Յունուար

Միացեալ Օսմ. պրտղթ.) բաց.	Ա. Ո.	94 50
) գոց.	»	94 55
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	150 25
Թրամվայ	»	79 50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	675 —
Ռէժիի բաժնէթուղթ	»	456 —
Պալիա Քարա Այտըն	»	704 —
Օսմ. մաքսատուն	»	— —
Ֆրանս. Ռանթ 3 % Ք. Կ.	»	95 52
Քրէտի Լիոնէ	»	1220 —
Ռուսական 5 %	»	88 80
Իտալական Ռանթ	»	103 25
Սպանիական արտաքին	»	95 60
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 235
Դրամագլուխ Ֆրանս. Պանքայի	»	3 —

ԼՈՆՏՕՆ, 2 Յունուար

Միացեալ Օսմ. պարտք) բաց.	Ա. Ո.	92 87
) գոց.	»	93 —
Օսմանեան Կայս. Պանքա	»	16 75
Անգլիական քօնսոլիտէ	»	86 75
Հելլենական 5 % 1881 Կ. Ք.	»	51 75
» Մօնօբօլ	»	— —
Պուլկարական փոխառ. 1892	»	102 50
Ռանտ Մայնս	»	6 87
Ռուսական 4% 1888—1889	»	78 25
Ճապոնական 4 %	»	— —
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ	»	25 47
Դրամագլուխ	»	6 —

ՊԵՐԼԻՆ, 2 Յունուար

Օսմ. միացեալ		94 75
Ռուսական 4 % 1902	մարք	— —
Ռումէլի երկաթուղի	»	147 50
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամսուան	»	20 205
Դրամագլուխ	»	— —

ՎԻԵՆՆԱ, 2 Յունուար

Ռումէլի երկաթուղի	քուրոն	164 —
Վիէննը Պանք Ֆէրայն	»	564 25
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ	»	95 53
» Լոնտոնի վրայ	»	241 —
Ռուսական 5 % 1906	»	85 80
Օսմ. Ռէժի	»	430 50
Դրամագլուխ	»	— —

ՊՐՈՒՍԷԼ, 31 Դեկտեմբեր

Օսմ. միացեալ 4 %		— —
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	— —

ԻԼԱՆ

(Խազինէի Խասսա Շահանէ)

Խազինէի Խասսա Շահանէճէ պիր ակնէի քեամիլէ զարֆընտա միւպաեաա օլունաճագ գար վէ պուղըն միւնագասասընա պաշլանըլաճաղընտան չէրաիթը միւթէֆէրրիաասը անլամագ վէ միւնագասաեա տախիլ օլմագ իսթէյէնլէրին եիւզդէ օն նիսպէթինդէ թէէմինաթ ագչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթասհապէն նիհաեէթ սաաթ օնա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհաեա կէլմէլէրի իլան օլունուր:

Ֆի 18 քեան. էվվ. 322 3—3

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԵՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն Քուրոն, ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումար 36 միլիոն Քուրոնի չափ:

ԴԻՒՐԻՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են: Յիսուն ղրուշէն վար վճարում չընդունուիր:

Վինըր Պանք-Ֆերայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար, իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3: Սակայն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն:

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.

3 օր	100-150	ոսկի գումարի համար
6 »	151-200	» » »
10 »	201-500	» » »
15 »	501-10 0	» » »
30 »	1001 և անկէ վեր	» »

Վինըր Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ստնեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած ատեն վճարելով տետրակին պարունակած գումարը:

Վինըր Պանք-Ֆերայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ մը կը յանձնէ անչափահասի անունով, բայց այդ պարագային նշանակուած խնամակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու:

Խնայողական Սնտուկէն զատ: Վինըր Պանք Ֆերայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆ

Société Producteur du France, Péra

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ԲԵՐԱ

Ամենաքաջ գնահատումներու արժանացած զանազան արուեստահանդէսներու մէջ:

AMER PICON
PHILIPPEVILLE
G. PICON
AMER PICON

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆԸ, ամենէն չատ քինքինա պարունակող սա կազդուրիչ ըմպելին, պատրաստուած է ամերիքական հողի յատուկ տունկերով: Իր կազդուրիչ ու հակատենդային յատկութիւններուն համար է որ կը յանձնարարուի անոր գործածութիւնը: Աստուն ընթրիքի փոխանց կամ ճաշէն առաջ առնուած ատեն բարերար ազդեցութիւն մը կ'ունենայ: Այդ ըմպելիին շնորհիւ մարդուս սպառած ուժերը կը վերանորոգուին եւ տենդը զերծ կը մնայ:

Ծ. Բոր. — Անխիղճ մարդիկ մեր վաճառանիշը կեղծած ըլլալնուն, Ամէր Բիքօն սպառող մեր բոլոր յաճախորդներուն խորհուրդ կու տանք առաջնակարգ տուներու միայն դիմել, որպէս զի կեղծերը չառնեն. պէտք է պահանջեն որ շիշերը Իւնիօն տէ Ֆապրիքանի դրոշմը կրեն:

Միակ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ մէջ
Պ. Լ. ԲԱՐՄԱ:
Պ. Պ.

Բ. Պոնոմի	Ղալաթիա
Ա. Ռէքքիա	»
Էքօնոմիք Գոօբէռաթիվ	Ղալ. Բերա եւ Պատըգիւղ
Ռօզարիօ Սիւսօնէ	Ղալաթիա
Բարատօբուլօ եւ Մէլէթիատիս	»
Ժ. Սթավրօբուլօ	»
Սթավրօբուլօ Եղբարք	
Քօթթաքի Եղբարք	
Վէնօան Դասապեան (դեղվ.)	Կ. Պոլիս
Մէհմէտ Բեսզիմ	
Տ. Մեզիքի որդի եւ Ընկ	
Մ. Մեզիքի	
Թ. Լինօ	
Պ. Սէֆէրեան	
Ժ. Վօնթիզիանօս եւ Ընկ.	
Էմիլ Լանըրիօլ	Բերա
Տէմէթրաքօբուլօ եղբ. ք եւ Ընկ	
Թ. Սարէնեան	Բերա, Կ. Պոլիս, Ղալաթիա
Պօն Մարշէ	Բերա

եւլն եւլն եւլն. 2—2

ԲԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Ամեն ամիս երկու անգամ կը չոգին Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Լուքանիա	12952	Սլավօնիա	10605
Քամբանիա	12950	Սիլվանիա	5598
Քարմանիա	20000	Ուլթօնիա	10402
Քարօնիա	20000	Պրէսիա	3500
Ումպրիա	8127	Վէրիա	3228
Էթրուրիա	811[illegible]	Քավիա	29[illegible]0
Լուզիթանիա	32500	Սիբիա	2950
Նորէթանիա	32500	Սիբրիա	2935
Սաքսօնիա	14280	Սարակօսա	2200
Իվէրնիա	14058	Ալկերօ	2 50
Քարբաթիա	13603	Շէրպուրկ	1620
Բաննօնիա	9851		

Ալեքթօ չոգենաւը, նաւապետ Մաքէնզի, հոս ժամանեց:

Դիմել առ ՎԱԼԹԸՐ ՍԻԿԸՐ Ե ԸՆԿ.
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց
50—47

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ

Դեկտեմբեր

Դշ 5/18 Սեվաստաբոլ ժամը 10ին առաւօտուն, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն:
Եշ 7/20 Օտեսա ժամը 10ին առաւօտուն:
Շբ 9/22 Մէթէլիս, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առաւօտուն:
Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն:
50—2

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող չոգենաւեր

Ա ԿԱՐԳԻ	Բ ԿԱՐԳԻ
[illegible]	Նիթօքրիս
Մենէս	Ամասիս
Ռամսէս	Բուզիրիս
[illegible]	Մօերիս
Նաւարքօ	[illegible]
Նավարին	Ֆարօս
	Թէպս

Առաջին կարգի չոգենաւերը չատ հանգստաւէտ են, նաւուն միջնամասը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար տեսչուհի ունին:

Երկրորդ կարգի չոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն բայց տեսչուհի չունին: Ուղեգին
Կ. Պոլսէ Լիվըրբուլ Ա. կարգի գին է 5
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը հասնելու համար՝ իրենց հրահանգները տան չոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ:

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին:

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ Ընկ.
Գործակալք
Ուիթոլ խան, Պահչէ գարու, Պոլիս
ՃԷՅՄ ՄՕՍ Ընկ.
50—5 31 Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրբուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԷՅԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Ա. կարգ Փարիզի համար 200 Ֆր
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ » Փարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ:
15 50—32 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոստ 2|14 եւ 320 Սաֆէր 20 թուակիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազըլը խան, Հէզա Էն փողոց, Թիւ 14, Քօօբէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն.

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պահչէ Գարու, Թրամուէյի ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ:
Պոլիս, Մ. Մ. Ի. Սաառք եւ Ռօսիդի, Շէյխ Իւլ Իսլամ խան, Պահճէ Գարու Թիւ 10:
Պոլիս, Ապտի պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց:
Պոլիս, Պ. Ս. Այմէյօղլու, Էմին-Էօնիւ, Պահչէ Գարու, Իզմիր փողոց:
Պոլիս, Իհսան պէյ, Իզզէթ փաշա խան:
Պատըգիւղ, Բեհամիլ էֆ., չուկայի հրապարակ:
Պատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճատտէսի:
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի:
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի. Մեծ Փողոց
Էրէնգիւղ, Թէօյոկոս Եօանիտէս, Նաւակատան մօտ:
Շիշլի, Մ. Ի. Ռոսի, Պէօյիւքտէրէ ճատտէսի, Թիւ 137:
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրմանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան:
Բէնտիք, Բ. Սոմմարիբա:
Մեծ Կղզի, Ռէսուլ էֆ.:
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անճէլիտէս, կայարանի հրապարակ:

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ: 50—28

ՍԻՆԿԸՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ չինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել: Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և չքտդրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն:

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ:

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ:

Բերա	) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 և 343 կրկին:) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց:
Կալաթա	) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եռեւ:) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց:
Պոլիս	) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2:) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13:
Սկիւտար	) Չարշը Պոյը, Թիւ 120:

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի: Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը:
16 50—33

ՊԱԼՔԱՆ

Առանձնաշնորհեալ ապահովագրական ընկ.

Դրամագլուխ եւ պահեստ Ֆրք. 9,500,000
Վերապահովագրական դրամագլուխ եւ պահեստ » 142,750,009

ՊԱԼՔԱՆ ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ ամէն տեսակ կահկարասի եւայլն, Կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ չատ դիւրամատչելի պայմաններով, իսկ իր միւս երկրորդ ճիւղը որ անմրցելի գիներով և պայմաններով օժտուած է, կը կատարէ խառն ապահովագրութիւն, ընտանեկան, մանուկներու, եւայլն եւայլն:
50—8

Ընդհանուր գործակալ Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՌԻՆՃԵԱՆ
Ղալաթիա, Թանբապրուն խան, 2 բիւ յարկաբաժին, Օսմանեան Պանքայի դէմ

ԹՈՄԱՍ ՌԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօն	Անուանք	Թօն	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէյլօ	3709	Սաֆօ	1119
Ալէքթ	3607	Տամինօ	938	Հինտու	3721	Միքատօ	3557	Տիբիս	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1657	Սիլվիօ	119
[illegible]	2277	Տրոյքօ	1713	Հումպէց	595	Մոնդէպէլլօ		Սցէպա	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պորտինօ	1264	Էկօ	3464	Իտահօ	5 40	Նէրօ	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Պուֆֆալօ	4481	Էլտորատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օթթօ	4100	Թօքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էցաքօ	84[illegible]	Քլէօ	053	Օթէլլօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիբսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլբինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գարլօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոմօ	1700	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Պոլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Ռիալթօ	3329	Վ. Ուիլսըն	239[illegible]
Սոնէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1643	Ռինալտօ	1553	Եէտու	1350
Գոլորատօ	4235	Կիկանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Ռոլլօ	613	Զէնօ	1200
Գոնկօ	2005	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Ռոմէօ	1789	Թորօ	
Գորսօ	895	Կրսանօ	1695	Մարէնկօ	1 73	Ռոզարիօ	136	Մայօն	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.
Տայսօ չոգենաւը, Նաւապետ Բիքըրին, դէկտ. 8ին:
Թօրօ չոգենաւը, Նաւապետ Ճէքսըն:
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին.
Քլիօ չոգենաւը, Նաւապետ Ըմաթրօնկ:
Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՏ
Թիւ 22 24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—33

Արտօնատէր ԶԱՐԷՀ ՆՈՒՍՈՒՅԵԱՆ

ՓՐՓՐԱԼԻՑ ԳԻՆԻՆԵՐ

Է. Տ. ԿՕՏՕ

ՇԱԹՕ-ԼԱ-ՖԻԹ՝ ՔՈՆԵԱՔԻ ՄՕՏ (ՖՐԱՆՍԱ)

Փափկահամ, վճիտ եւ առողջապահական յատկութիւններով օժտուած են այս գինիները: Մասնաւորապէս յանձնարարելի է գինիէ ճաշկցող փափկակերներուն, որոնք կրնան նմուշ խնդրել եւ գինը հարցնել

Պ. ՎԻՔԹՕՐ ՖՐՕՄԱՆԺԷ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ռըլէքըմ խան, թիւ 2, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս 25-12

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու չոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելուն դէմ:

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	11 666 666 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	154 666 666 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	400 728 000 »
1904 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	65 224 946 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան Վօյվօտա Ղալաթիա:
Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզատէ խան, Ալըր Էֆէնտի ճատտէսի, Թիւ 26:
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՐՄԻԶ 11 50—41

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
50,000,000 Տրախմի
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր ունի Կ. Պոլիս եւ գրասենեակներ՝ Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ կողմը Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Սէլանիկ, Իզմիր, Պիրէոն, Բադրաս, Վոլօ, Շիրա, Քալամաթա, Քանէա եւ Քանտիա (Կրէտէ):

Դրամագլուխին և աւանդ ձգուած դրամին ու արժեթուղթերուն արժէքը, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 260,000,000 տրախմիի:

Աթէնքի Պանքան կը զբաղի Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններով: Փոխառութիւններ կ'ընէ վաճառքներու, արժեթուղթերու վրայ և Եւրոպական Թուրքիոյ վրայ քաշուած փոխանակագիրներ կը զեղչէ:

Աթէնքի Պանքան հաշուընթացներ կը բանայ, չէքեր, վարկագիրներ կը հանէ, հեռագրական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու և արտասահմանի մէջ: Սակարանական հրամաններ կը կատարէ, թէ՛ մեր հրապարակին և թէ օտար հրապարակներուն վրայ, յաճախորդներուն չատ նպաստաւոր կերպով:

Շատ փոքր վարձքի մը փոխարէն՝ արժեթուղթեր կը պահէ, աւանդի ձեւով և ուզուած ատենը ետ առնելու պայմանով: Ամէն կարգի կտրօններ կը գանձէ և զեղչի գործողութիւններ կը կատարէ: Աթէնքի Պանքան համրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ արկղամուրի խորշեր, փոքր վարձքերով:

Աւանդի ձեւը

Աթէնքի Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի դրամ և արժեթուղթ, սա տոկոսները վճարելով.

Ուզուած ատեն դրամ քաշելու պայմանաւ	3%
Վեց ամսուան համար	3½%
Մէկ » »	4 —
Երկու » և աւելի	5 —

Աւանդ ձգուած դրամները կը վճարուին այն դրամով որով Պանքան ձգուած են: Տոկոսները կը վճարուին ամէն տարուան Յունուար 2ին և Յուլիս 1ին:

Մասնաւոր տետրակներ՝ 4% տոկոսով

Աթէնքի Պանքան իր յաճախորդներուն մէջ փոքր դրամատէրեր ունենալով և փափաքելով ամէն դիւրութիւն ընծայել, անոնց տրամադրութեան տակ կը դնէ մասնաւոր աւանդներու տետրակներ, որոնց մէջ կրնան արձանագրել առ առաւելն 100 ոսկիի աւանդ գումար մը: Այդ դրամը 4% տոկոս կը բերէ և մասնակի վճարումներ կը կատարուին, առնուազն 25 ղրուշ ոսկեդրամ: 50—14

PHOENIX ASSURANCE Ld Co

“ՖԻՆԻՔՍ„

ESTABLISHED 1782

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782 ԻՆ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ
ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ
Անգլ. ոսկի 4.218.000

ՖԻՆԻՔՍ առոկ հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ եւ վճարումց մէջ իր անմիջական վճարումներով:

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի եւ կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ և շարժուն ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով:

Ընկերութեան նշանաբանն եղած է.
ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ եւ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ ՎՆԱՍՈՒՑ: Ցա՛րդ վճարած է աւելի քան 27,000,000 անգլ. ոսկի:

Ընդհ. գործակալ եւ Պոլսոյ եւ գաւառաց: Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ
Վիքթալիս խան, Պանք Օթոմանի մօտ, Ղալաթիա:

Փոխ գործակալ ի Պոլիս
ՇԻՎԱՆ ԹԻՒԲԵԱՆ
50—35 Ֆնտըգլեան խան

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (34)

ԼԻԱՆ-ՆԵՐՕՆ

ԱԴԱՄԱՆԴՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԱՐՁԱԿԱԶԷՆՆԵՐՈՒ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ ԵՐՐՈՐԴ

ՉՈՒՏ ՀՈՎՈՒԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

Սերիօզէ մեկնելէն ի վեր՝ Բիէր մէկ անգամ նամակ գրած էր, դէպի Մատակասքար ճամբայ ելած ըլլալը ծանուցանելով. յետոյ երկար ամիսներ անցած էին, ու ոեւէ նամակ չէր գրած Բիէր, որուն նուիրած էր Ռոմէն իր ամբողջ սէրը՝ մինչեւ այն օրը երբ գեղանի Լէնօր բոլորովին գրաւած էր սիրտը:

Ռոմէն ինքզինքը կը մեղադրէր՝ իր եղբօրը նկատմամբ ունեցած յանկարծական անտարբերութեան համար, որուն հետ երկար տարիներ քով քովի ապրած էր:

— Երջանկութիւնը եսասէր կը դարձնէ մարդս, կը խորհէր Ռոմէն... Աւա՜ղ, երջանկութիւնս փճացած է ալ եւս... հոգ չէ՛ եթէ միմիայն ըլլայի, բայց Լէնօրի տառապանքը տեսնե՜լ... հապա փոքրիկ աղջիկս... Ասիկա իմ ուժերէս վեր բան մըն է:

Ու կորաքամակ, յանկարծ ծերացած, Ռոմէն կը յառաջանար իր գեղեցիկ դաբաստանին լայն նրբուղիներէն, կեղծ ուրախութեան դէմքով մը, երբ Մանօն զինքը դիմաւորեց վազելով.

— Շո՛ւտ ըրէք, պարո՛ն: Մէկը եկած է և ձեզի կը սպասէ. անմիջական տեսակցութիւն մը ունենալ կ'ուզէ:

— Աստուած իմ, ի՞նչ կայ նորէն, մըրմռջեց Ռոմէն սոսկալով:

— Ո՛հ, ատոր համար վրդովելու տեղի չկայ... Պարոնը իրաւունք չունի դժգոհելու այդ այցելուէն դէմ, որ հիմա տիկին Լէնօրին հետ կը գտնուի: Մարդ ամէն ատեն առիթ չունենար այդչափ գրաւիչ կնոջ մը հետ խօսելու:

— Իմ կնոջս հետ կը խօսի այդ մարդը, ընդմիջեց Ռոմէն, մտահոգութեան մատնուած: Բայց, չգիտեմ՞ս, դուն ճանչցա՞ր այդ մարդուն անունը:

— Գուշակեցէ՛ք նայինք, ըսաւ Մանօն կատակելով: Ո՛հ, մի՛ բարկանաք: Ձեր սիրած անձերէն մէկն է զոր տարիներէ ի վեր չէք տեսած:

Ռոմէնի սիրտը խայտաց:

— Ա՜հ, Բիէրն է, սիրելի Բիէրս. ինչո՞ւ համար քիչ մը առաջ չըսիր, Մանօն:

Բայց պառաւ սպասուհին գոգնոցին ծայրովը սրբելով աչքերը.

— Ո՛չ, Բիէրը չէ, յարեց լուրջ դէմք մը առնելով խեղճը, այլ ձեր լաւ բարեկամներէն մէկն է: Պ. Նաւաքն է:

— Նաւա՞քը մի... Ա՜հ, երկինքին կողմէ ղրկուած է ան, գոչեց Ռոմէն, դէպի դահլիճ վազելով:

ԳԼՈՒԽ ՉՈՐՐՈՐԴ

ՄԵՌՆԱԼԻՆ ՆԵՐՈՒՄԸ

Ժանն Պլանշար նորէն սկսած էր աշխատիլ իր ժանեակներուն վրայ, և հիմա առաջուընէ աւելի եռանդով կ'աշխատէր: Հօրը ապրուստն ալ պարտէր ճարել: Աղջկան երդուած էր՝ ալ եւս չյամառիլ իրմէ: Կարիճ աղջիկը միտքը դրած էր պարկեշտ մարդ մը դարձնել հայրը:

Մէկ շաբաթէ ի վեր ապաքինելու վրայ էր արձակազէններու նախկին արքունակը:

Ցերեկները պահ մը ննջուէնէն կ'ելլէր Ճուլիօ, և աղջկան թեւին վրայ կրթընած, կը փորձէր իր ուժերը վերանորոգել սենեակին մէջ քալելով:

— Ո՛հ, Ժաննէթս, ճակատագիրս է եղեր չմեռնիլ... սակայն կը կարծէի որ կեանքի թելէն պիտի ազատէի վերջապէս...

— Ո՛հ, հայր, ինչո՞ւ համար այդպէս կը խօսիս, ըսաւ նորատի աղջիկը:

— Թշուառական մարդուն մէկն եմ, Ժաննս, և ինքզինքէս կ'ամչնամ... Ո՛հ, հակառակը մի՛ պնդեր. գիտեմ անպիտան մարդ մը ըլլալս... քեզի նեղութիւն պատճառելէ զատ ուրիշ բանի չեմ կրնար ծառայել: Ա՜հ, ինչո՞ւ համար այնքան լաւ խնամեցիր զիս, ինչպէս նաեւ երիտասարդ Տօքթ. Լըպրէ, որ զաւկի մը պէս հոգաց իմ վրաս:

— Լաւ՛, լաւ՛, թախանձեց Ժանն: Չեմ ուզեր գիտնալ թէ ինչ բանի համար կը մեղադրես ինքզինքդ: Մէկ բան միայն գիտեմ, սա թէ քու սիրտդ գրաւած եմ ու ալ եւս չպիտի բաժնուիս ինէ: Այո՛, այո՛, սիրելի հա՛յր, համեստիկ և կազդուրիչ կեանք մը պիտի վարենք միասին:

— Խեղճ սիրունիկս, չես գիտեր թէ ինչ աստիճանի թշուառական մարդ մըն եմ և ինչ տիղմի մէջ գլորած եմ տակաւ: Ա՜հ, Ժաննս, եթէ գիտնայիր...

— Հայրս, իմ բարի հայրս, անցեալը մեռած է և պէտք չէ փորփրենք զայն... հիմա ապագային վրայ միայն խորհինք: Ամէն ինչ պիտի մոռցուի, եթէ ուզես, և երջանկութեան օրեր պիտի վայելենք տակաւին: Ա՜հ, սիրելի մայրիկս եթէ ողջ ըլլար, ո՜րչափ գոհ պիտի մնար...

Ճուլիօ տժգունեցաւ:

— Խեղճ ու սուրբ մարտիրոս: Իմ գէշ ընթացքովս պատճառ եղայ իր մահուան:

Ժանն չկրցաւ պատասխանել. խեղճ աղջիկը կ'արտասուէր:

Նախկին քիմիագէտը, գլուխը հակած կուրծքին վրայ, խղճի խայթէն ներքեւ ընկճուած կը զգար ինքզինքը:

Սիրուն ժանեակագործուհին յուզուելով ճշմարիտ վշտի այդ արտայայտութենէն, և մտածելով այն անձին որ պատճառ եղած էր իրեն ու մօրը այնքան տառապելուն, վզին անցուց թեւերը ու քանի մը խօսք մրմնջեց ականջին ի վար.

— Չես խաբեր զիս, այնպէս չէ՞, գոչեց Ճուլիօ, յանկարծ կերպարանափոխ եղած դէմքով... Ո՛հ, ո՛չ, կը զգամ թէ իմ վրաս կարեկցելուդ համար է որ այդպէս կը խօսիս...

— Հա՛յր, ճշմարտութիւնն է որ կ'ըսեմ: Մեռնելէ առաջ՝ սիրելի մայրիկս իր քով կանչեց զիս, քու վրադ խօսելու համար... Իր խօսքերը ականջիս մէջն են տակաւին: Պաշտելի մօրս սենեակը հեծեծանքներով լեցուած էր լռիկ: «Ժանն, ըսաւ մայրս, իր վերջին ուժերը ամփոփելով, կը ներեմ հօրդ՝ հակառակ ինծի հասուցած չարիքներուն: Միայն կը յիշեմ այն երջանիկ ժամերը զորս իրեն կը պարտիմ: Անոնք իրար սիրած ենք... Ո՛հ, քաղցր յիշատակ մը պահած եմ այդ օրերէն...»

Ճուլիօ իրարու միացուցած էր ձեռքերը և նիհարցած այտերէն վար արցունքները կը հոսէին առատօրէն, որոնք տարաբախտ մարդուն հոգեկան ազատութիւնները կը սրբացնէին:

Ժանն տեսնելով որ հայրը կուլար վշտէն և խղճի խայթէն, պատեհ առիթ համարեց՝ մեռած մօրը վերջին բաղձանքը յայտնելու համար:

Նորատի աղջիկը եբենոսէ արկղիկի մը մօտեցաւ, որ սատափով քանդակուած և չատ գեղեցիկ էր:

Ժիւլ Օպլէրի կողմէ իր նշանածին նուիրուած ընծայ մըն էր, ամուսնութենէն քիչ առաջ: Մայր ու աղջիկ չէին ուզած այդ նուէրը ձեռքէ հանել:

Ոսկիէ սիրուն բանալիով մը կը բացուէր սիրուն արկղիկը:

Ժանն փականքը դարձուց և մեծ զգուշութիւններով դուրս հանեց բարակ պահարան մը, որ կապուած էր գունաթափ ժապաւէնով մը:

— Քուկդ է ասիկա, ըսաւ Ժանն ծանր ձայնով մը:

Ճուլիօ սկսաւ դողալ: Իր կնոջ գիրը ճանչցած էր:

(Շարունակելի)